

Seksualitetsundervisning i skolen

En kartlegging blant elever i 10. klassetrinn og 1 VGS

Dato: 19.06.2017

Prosjekt: 17100931

Innhold

1	Metode og gjennomføring	Side 3
2	Konklusjoner og hovedfunn	Side 6
3	Andel som har hatt seksualitetsundervisning	Side 15
4	Fag det har vært undervist i	Side 37
5	Hvem holdt undervisningen og hvordan	Side 43
6	Hva slags hjelpemidler ble benyttet	Side 52
7	Påstander om seksualitetsundervisning i skolen	Side 62
8	Tiltak som kan bidra til forbedret seksualitetsundervisning	Side 70
9	Hvem som bør gjennomføre seksualitetsundervisningen	Side 72

Metode og gjennomføring

Metode og gjennomføring

Formål

Formålet med denne undersøkelsen er å kartlegge hvordan seksualitetsundervisningen i skolen oppleves blant elever i 10. klasse og i 1. VGS. Undersøkelsen kartlegger også hva som savnes av opplæring.

Metode og utvalg

For å nå målgruppen fikk 20 000 elever tilsendt undersøkelsen per SMS. Dette er elever som fyller hhv 16 og 17 år i skoleåret, hvor de fleste vil være 16 år når undersøkelsen gjennomføres – og går enten i 10. klasse eller i 1. VGS.

Elevene er trukket tilfeldig på Kantar TNS sin befolkningsbase stratifisert etter kjønn og alder.

Gjennomføring

Undersøkelsen ble sent ut 11. mai. Siste intervju ble gjennomført 8. juni. 97% svarte innen 23. mai.

Svarprosent

I alt svarte 2433 elever, noe som gir en respons på 12,2 prosent. Dette vurderes som svært bra ved bruk av SMS som innsamlingsmetode.

Ansvar

Ansvarlig for undersøkelsen i Sex og samfunn er Anneli Rønnes, kommunikasjonsrådgiver og Sara Rydland Nærum, politisk rådgiver.

Roar Hind, Kantar TNS har gjennomført og rapportert undersøkelsen på oppdrag fra Sex og samfunn.

Svarprosent, frafall og vekting

Frafall

Frafallsanalysen viser at økende alder gir høyere respons, med hhv 9, 12 og 16 prosent svar fra aldersgruppene 15, 16 og 17 år. Samtidig er nettoutvalget (de som har svart) representativt ihht offentlig statistikk blant 15-17 åringer som går i 10. klasse og i 1 VGS.

Vi finner også at det er en noe høyere respons blant jenter enn gutter, 15 mot 10 prosent. Samtidig finner vi at det er klart flere jenter i utvalget enn hva det skulle vært ihht offentlig statistikk. Utvalget er ellers representativt når det gjelder fordeling på fylker.

Vekting

For å kompensere for skjevheter i frafall (kjønn), er undersøkelsen vektet på kjønn og geografi (fylke).

	Brutto/trukket		Nettoutvalget - uvektet		Vektet utvalg (SSB)		Svarprosent	Avvik off. stat. i % poeng
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent		
Alder								
14 år	0	0,0	4	0,2	4	0,2		
15 år	5483	27,4	514	21,1	516	21,2	9,4	0,1
16 år	10544	52,7	1280	52,6	1278	52,5	12,1	-0,1
17 år	3973	19,9	635	26,1	635	26,1	16,0	0,0
Total	20000	100,0	2433	100,0	2433	100,0	12,2	0,0
	Brutto/trukket		Nettoutvalget - uvektet		Vektet utvalg (SSB)		Svarprosent	Avvik off. stat. i % poeng
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent		
Kjønn								
Mann	10000	50,0	956	39,3	1250	51,4	9,6	12,1
Kvinne	10000	50,0	1465	60,2	1171	48,1	14,7	-12,1
Total	20000	100,0	2421	99,5	2421	99,5	12,1	0,0
Missing			12	0,5	12	0,5		
	20000		2433	100,0	2433	100,0	12,2	100,0

	Vektet utvalg (SSB)		Nettutvalg (svar)		Avvik i %-poeng
	Antall	%	Antall	%	
Fylke					
Østfold	140	5,7	145	6,0	0,2
Akershus	298	12,2	266	10,9	-1,3
Oslo	223	9,2	152	6,2	-2,9
Hedmark	90	3,7	87	3,6	-0,1
Oppland	90	3,7	117	4,8	1,1
Buskerud	130	5,3	106	4,4	-1,0
Vestfold	117	4,8	125	5,1	0,3
Telemark	82	3,4	75	3,1	-0,3
Aust-Agder	58	2,4	52	2,1	-0,2
Vest-Agder	93	3,8	100	4,1	0,3
Rogaland	232	9,5	259	10,6	1,1
Hordaland	243	10,0	278	11,4	1,4
Sogn og Fjordane	58	2,4	55	2,3	-0,1
Møre og Romsdal	133	5,5	143	5,9	0,4
Sør-Trøndelag	140	5,7	170	7,0	1,2
Nord-Trøndelag	70	2,9	74	3,0	0,1
Nordland	116	4,8	127	5,2	0,5
Troms	78	3,2	72	3,0	-0,2
Finnmark	41	1,7	30	1,2	-0,5
Total	2433	100,0	2433	100,0	0,0

Konklusjoner og oppsummering av hovedfunn

Konklusjoner

Det er sjelden en ser at en undersøkelse blir så godt mottatt av målgruppen som denne. De aller fleste tilbakemeldinger gikk på at dette var en viktig og bra undersøkelse, at undersøkelsen var grei, fin, gode spørsmål, gode tema, at det var veldig bra at det ble gjort en slik undersøkelse, etc.

Undersøkelsen viser at de aller fleste ungdommer (9 av 10) har hatt seksualitetsundervisning på skolen. Det er samtidig stor oppslutning omkring seksualitetsundervisningen.

Så mange som 8 av 10 mener at god seksualitetsundervisning på skolen er viktig for å få et godt forhold til egen kropp.

Vel 5 av 10 mener også at seksualitetsundervisningen er viktig for å bidra til et godt miljø i klassen og på skolen.

Så mange som 7 av 10 ønsker mer seksualitetsundervisning i skolen.

Nesten 5 av 10 oppgir at det var tema de savnet i undervisningen om seksualitet.

Tilbakemeldingene fra elevene tilsier at seksualitetsundervisningen på skolene bør videreføres og gjerne styrkes.

Oppsummering av hovedfunn (i)

9 av 10 elever har hatt seksualitetsundervisning på skolen

Flest, nær 4 av 10, oppgir å ha hatt undervisning i ca. 1-3 timer. 3 av 10 oppgir å ha fått 4-7 timer, 1 av 10 oppgir ca. 8-10 timer og om lag like mange (8 prosent) oppgir flere enn 10 timer. 5 prosent oppgir under 1 time.

Kun 3 prosent hadde hatt seksualitetsundervisning i 1. - 4. trinn.

Nær 4 av 10 hadde hatt seksualitetsundervisning i 5. - 7. trinn.

Vel 9 av 10 hadde hatt seksualitetsundervisning i 8. - 10. trinn.

Tema som ble tatt opp

Vel 9 av 10 oppgir at prevensjon ble tatt opp som tema.

Tema (forts.)

9 av 10 har fått undervisning i tema om seksuelt overførbare infeksjoner/ kjønnsykdommer.

7 av 10 oppgir å ha hatt graviditet som tema. Like mange gutter som jenter.

6 av 10 hadde hatt kropp som tema.

Vel 5 av 10 kan huske at abort var tatt opp som tema. Langt flere husker dette blant de som går i 10. klasse enn de som går i 1. videregående.

Nær 4 av 10 nevner at de har hatt jomfruhinne/ skjedekrans som tema, langt flere i Oslo/Akershus enn i resten av landet.

Nær 7 av 10 har hatt sex som tema, klart flere gutter enn jenter oppgir dette.

Mellom 4 og 5 av 10 har hatt seksuell debut som tema.

Oppsummering av hovedfunn (iii)

Fag det ble undervist i

5 prosent oppgir at de har hatt seksualitetsundervisning knyttet til faget norsk.

20 prosent oppgir at de har hatt seksualitetsundervisning i forbindelse med KRLE.

15 prosent har hatt seksualitetsundervisning i forbindelse med samfunnsfag.

8 av 10 har hatt seksualitetsundervisning i naturfag.

Nær 3 av 10 oppgir at de har hatt seksualitetsundervisning i ett annet fag.

Hvem underviste og hvordan

Mellom 6 og 7 av 10 har hatt seksualitetsundervisningen gitt av helsesøster.

Nær 5 av 10 (46 prosent) har opplevd at kontaktlærer har holdt seksualitetsundervisningen.

Vel 4 av 10 viser til at andre lærere ved skolen har holdt seksualitetsundervisningen.

Knappe 3 av 10 har fått seksualundervisning fra eksterne undervisere. De aller fleste, nær 8 av 10, synes den som underviste om seksualitet hadde nødvendig kompetanse og kunnskap for å gjennomføre undervisningen, men kun 35 prosent mener dette i høy grad. 2 av 10 mener det motsatte.

Oppsummering av hovedfunn (iv)

Hvem og hvordan (forts.)

1 av 2 elever mener at de som underviser i *høy grad* er komfortabel med å undervise om seksualitet. 3 av 10 mener dette stemmer *i noen grad*. På den annen side, er det nær 2 av 10 som mener de som underviser i liten eller svært liten grad er komfortabel med dette.

3 av 10 har opplevd at læreren har brukt tid på emner knyttet til sex og seksualitet når de har dukket opp naturlig i klassen.

Så mange som 35 prosent mener at det er elevene som så oftest har tatt initiativ til å bringe emner knyttet til sex og seksualitet på banen. Kun 2 av 10 mener det er læreren som oftest tar initiativ til dette.

Halvparten av elevene oppgir at klassen har blitt delt inn etter kjønn i hele eller deler av seksualitetsundervisningen, flest i Oslo og Akershus (vel 6 av 10).

Hjelpemidler som ble benyttet

Vel 6 av 10 viser til at film har blitt brukt i seksualitetsundervisningen.

4 av 10 nevner at oppgaver er brukt i seksualitetsundervisningen.

Klart færre, kun vel 2 av 10, viser til at presentasjoner fra elever har blitt brukt i seksualitetsundervisningen.

Nær 7 av 10 viser til at helsesøster har blitt brukt i seksualitetsundervisningen.

Nær 3 av 10 viser til at eksterne undervisere har blitt brukt i seksualitetsundervisningen.

Mellom 1 og 2 av 10 viser til at «Uke 6» har blitt brukt som hjelpemiddel i seksualitetsundervisningen

Oppsummering av hovedfunn (v)

Hjelpemidler benyttet (forts.)

Mellom 3 og 4 av 10 viser til at Internett har blitt brukt i seksualitetsundervisningen.

8 prosent viser til at andre hjelpemidler har blitt brukt i seksualitetsundervisningen.

Under **annet** nevner svært mange kondomer, dildo, lærer, presentasjoner/bilder/PowerPoint og gjenstander/rekvisitter.

Påstander om seksualundervisningen

Vel 8 av 10 (83 prosent) er uenig i at seksualitetsundervisning er et upassende tema å snakke om i skolen.

Kun 2 av 10 er enig i at seksualitetsundervisning i skolen *ikke* er like viktig som andre obligatoriske emner. 8 av 10 er uenig.

Det er svært delte meninger om hvorvidt kvaliteten på seksualitetsundervisningen i skolen i dag er god. Mange, vel 4 av 10, er uenig i dette, mens 3 av 10 er enig. 1 av 4 er mellomfornøyd.

Så mange som 7 av 10 (68 prosent) ønsker mer seksualitetsundervisning i skolen. Kun 1 av 10 ønsker ikke dette. Vel 2 av 10 er usikker ved å svare «verken eller» eller «Vet ikke».

Oppsummering av hovedfunn (vi)

Påstander (forts.)

Nær 5 av 10 mener at skolen i dag får pålagt alt for mange temaer som elevene skal gjennom i undervisningen. På den annen side, er nær 2 av 10 uenig. Vel 3 av 10 svarer at de verken er enig eller uenig i påstanden eller at de ikke vet.

Så mange som 8 av 10 mener at god seksualundervisning på skolen er viktig for å få et godt forhold til egen kropp. Kun i underkant av 1 av 10 er uenig i denne påstanden.

Det er også mange som mener at seksualitetsundervisningen er viktig for å bidra til et godt miljø i klassen og på skolen, vel 5 av 10. Færre, men likevel mange (nær 4 av 10), er usikre på dette eller er verken enig eller uenig, mens 1 av 10 er uenig.

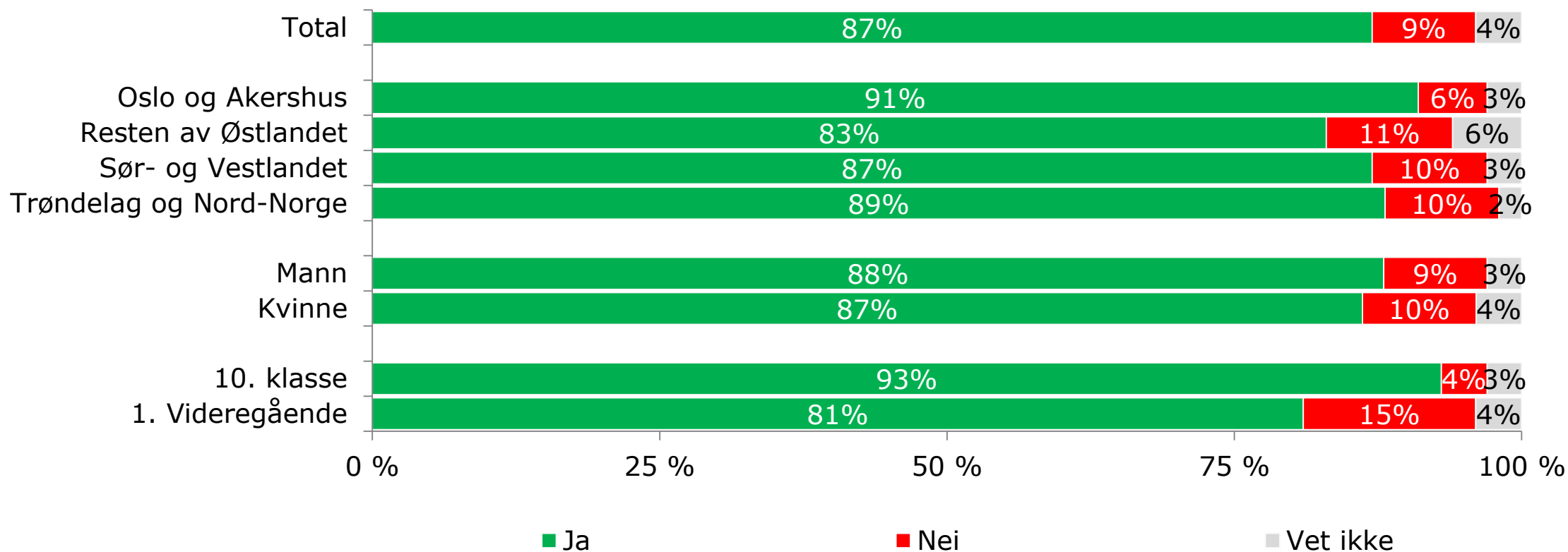
Tiltak som kunne bidratt til en bedre seksualitetsundervisning

På spørsmål om hvilke tiltak elevene tror kunne bidratt til en forbedring av seksualitetsundervisningen i skolen, oppgir flest (54 prosent) at et visst antall timer seksualitetsundervisning innføres – og dernest, nær like mange (52 prosent), at elever har mulighet til å stille anonyme spørsmål.

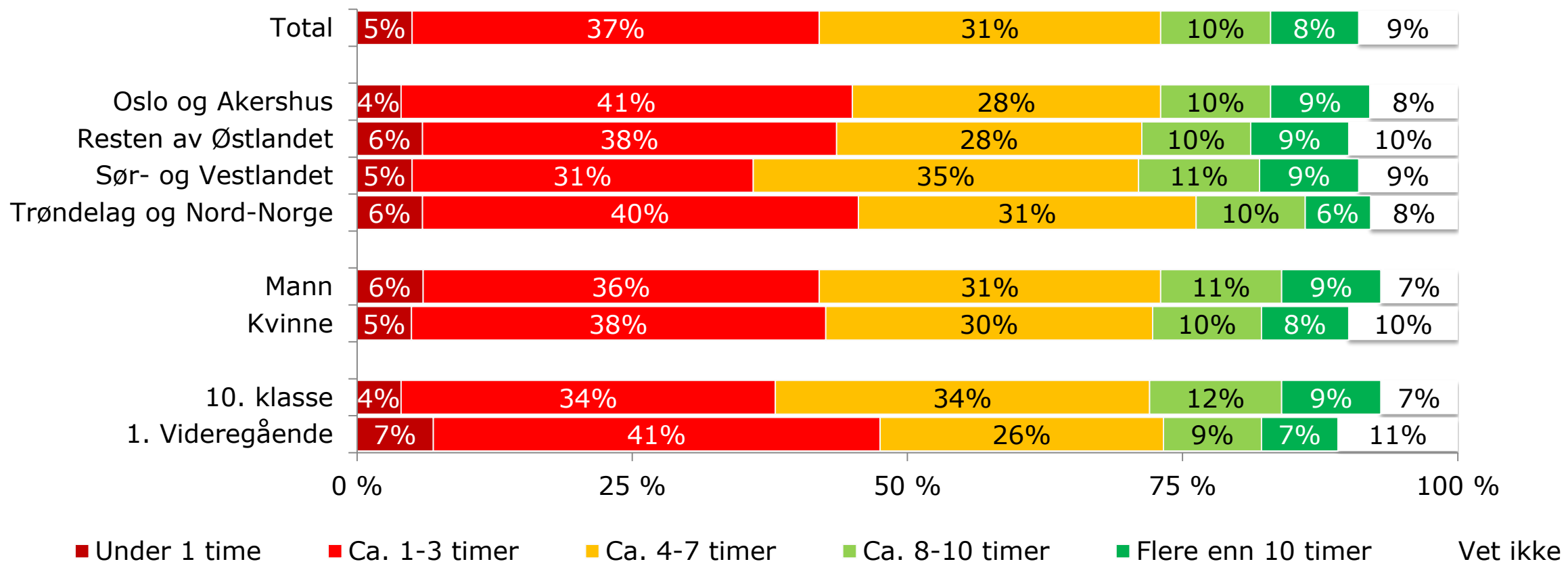
Mellom 3 og 4 av 10 viser også til andre tiltak (eksterne ressurser, trekker inn elevene og økt kompetanse hos de som underviser), mens kun 15 prosent svarer «ingen tiltak» da de mener undervisningen er god nok allerede.

Andel som har hatt seksualitetsundervisning, hvor ofte og på hvilket trinn

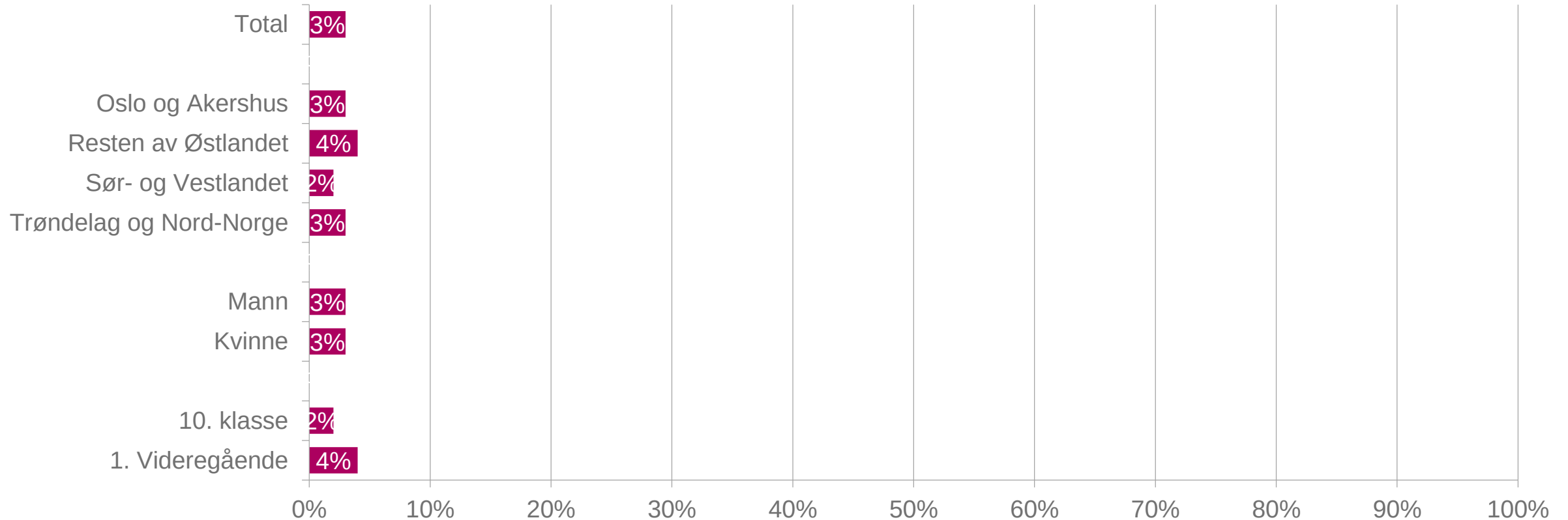
Nær 9 av 10 oppgir å ha hatt seksualitetsundervisning på skolen, vel 10 prosentpoeng flere blant de som går i 10. klasse enn blant de i 1. VGS.

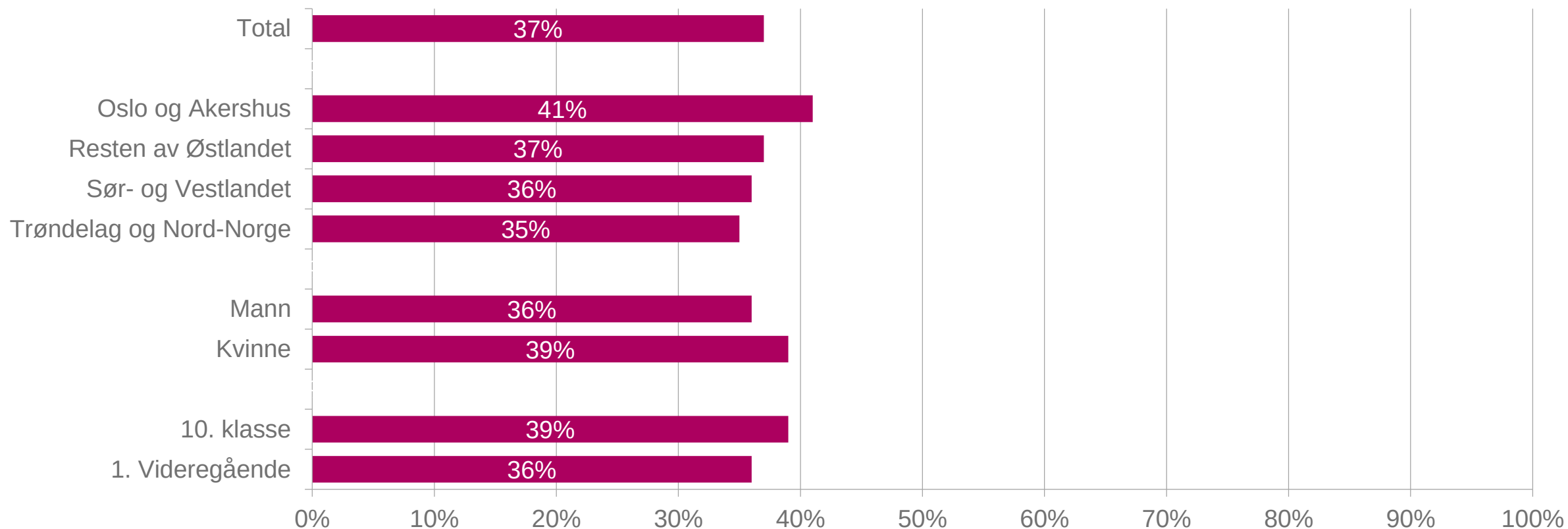
Flest, nær 4 av 10, oppgir å ha hatt undervisning i ca. 1-3 timer. 3 av 10 oppgir å ha fått 4-7 timer. 1 av 10 oppgir ca. 8-10 timer og om lag like mange (8 prosent) oppgir flere enn 10 timer. 5 prosent oppgir under 1 time.

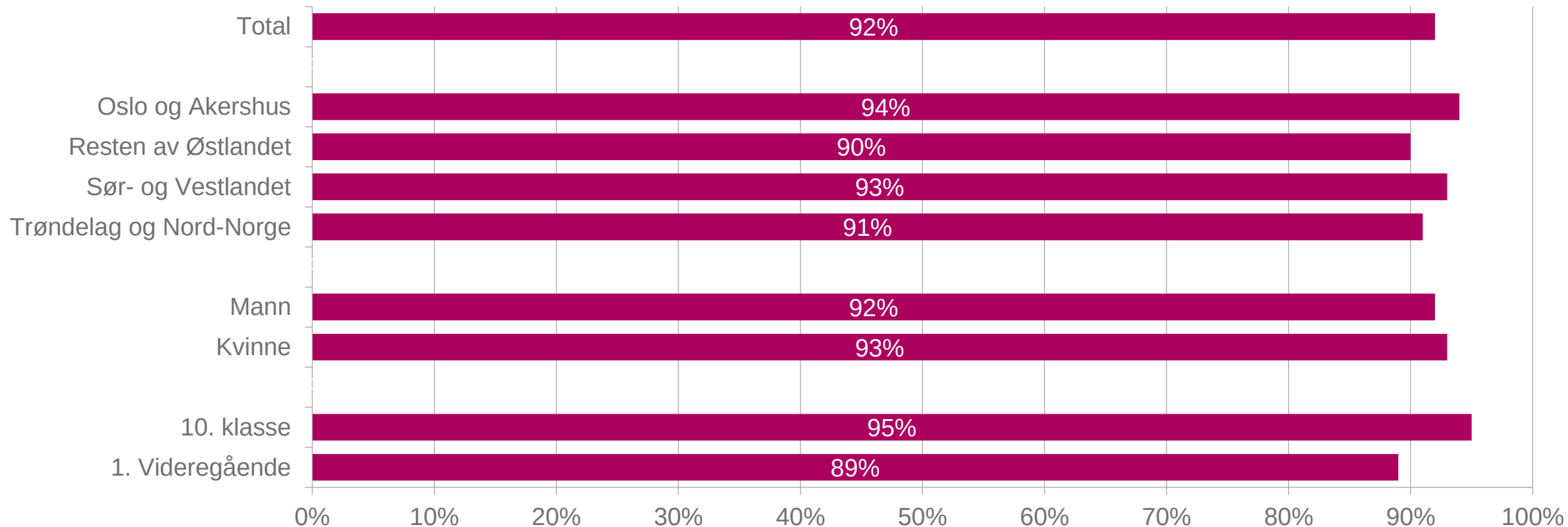
Kun 3 prosent hadde hatt seksualitetsundervisning i 1. - 4. trinn

Nær 4 av 10 (37 prosent) hadde hatt seksualitetsundervisning i 5. - 7. trinn

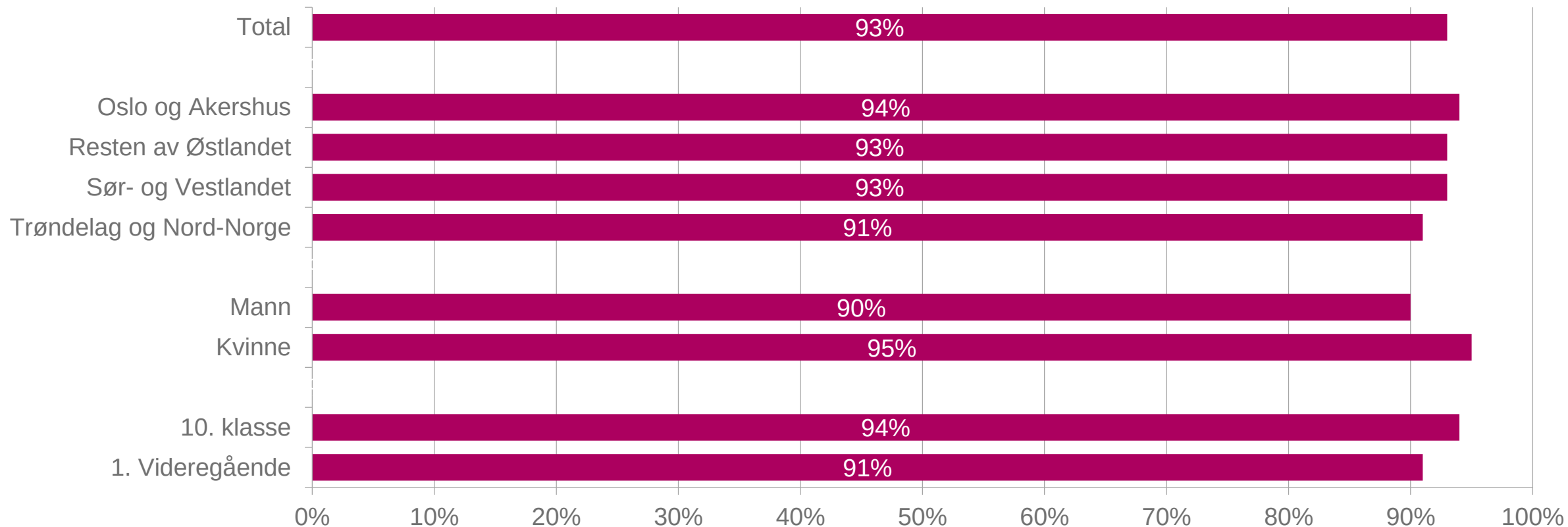

Vel 9 av 10 (92 prosent) hadde hatt seksualitetsundervisning i 8. - 10. trinn

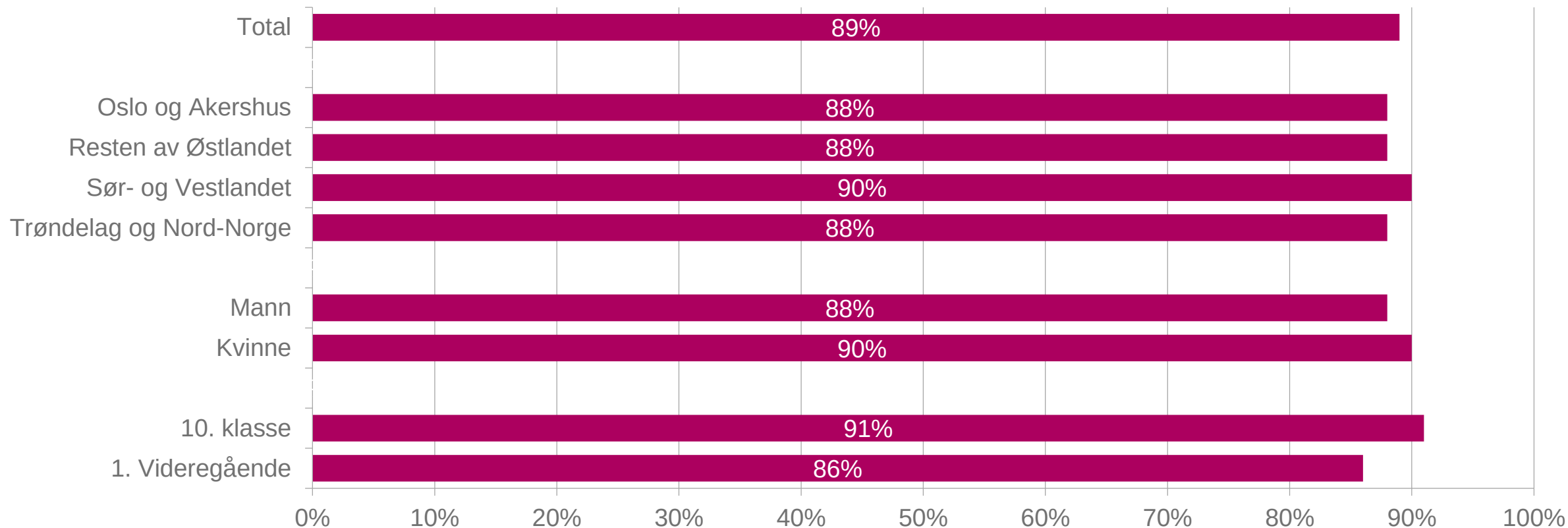

Hvilke tema ble tatt opp?

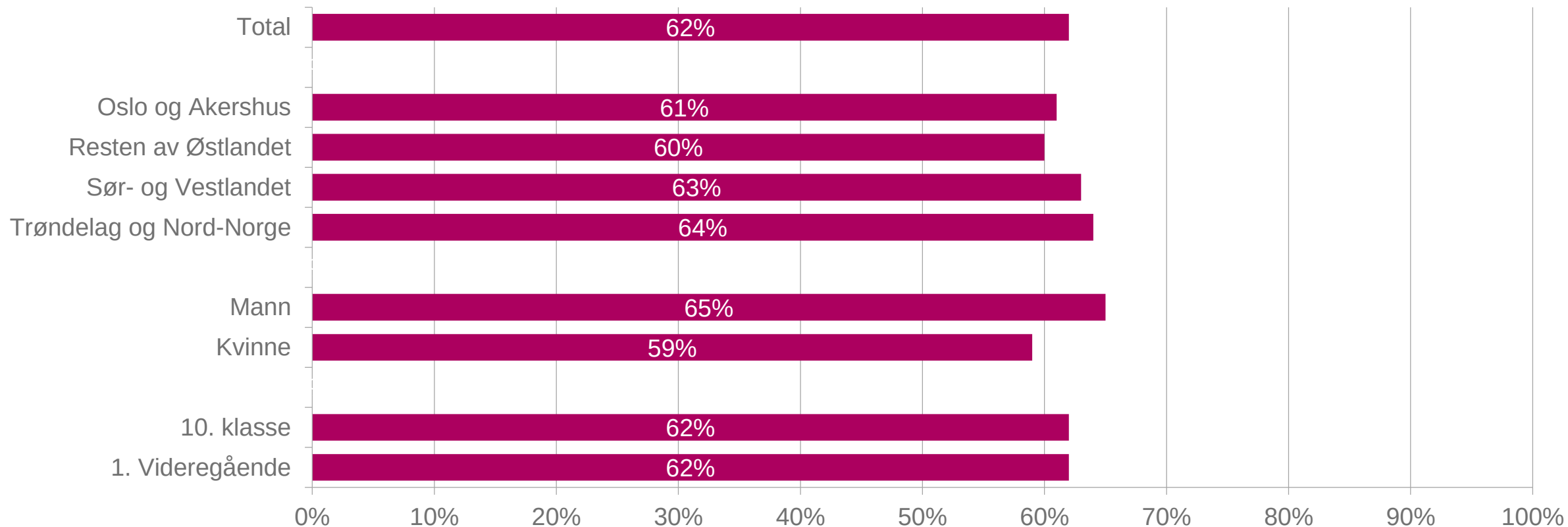
Vel 9 av 10 oppgir at prevensjon ble tatt opp som tema

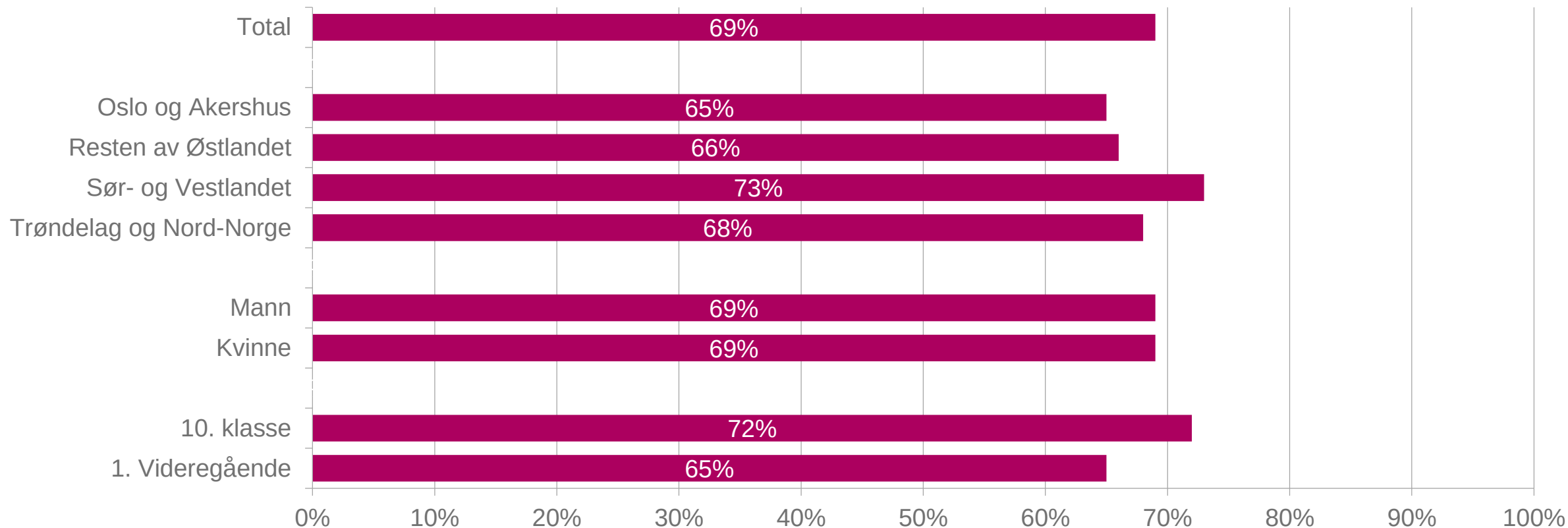
9 av 10 har fått undervisning i tema om seksuelt overførbare infeksjoner/ kjønns sykdommer

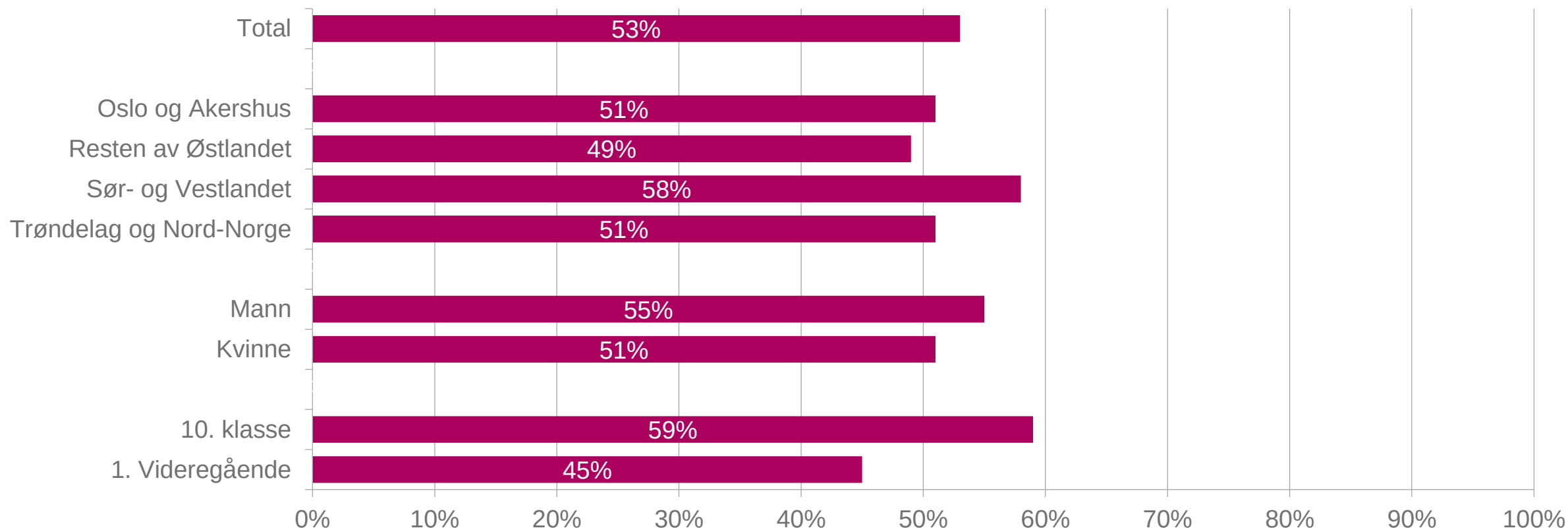
6 av 10 hadde hatt kropp som tema

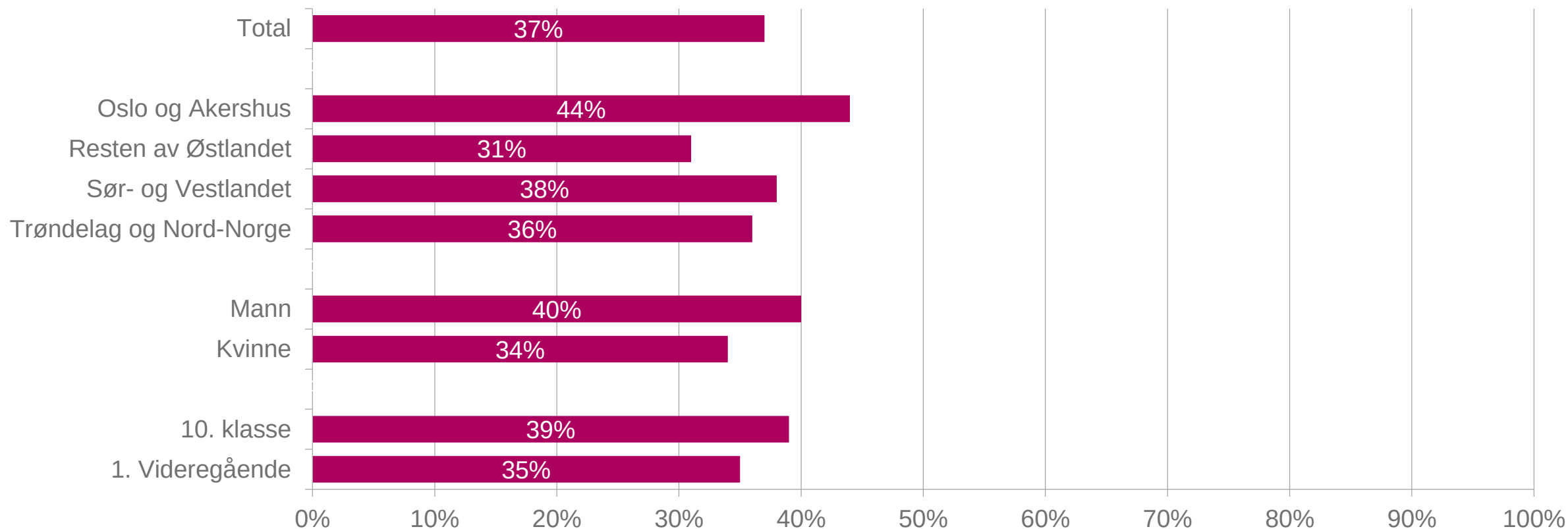
7 av 10 oppgir å ha hatt graviditet som tema. Like mange gutter som jenter.

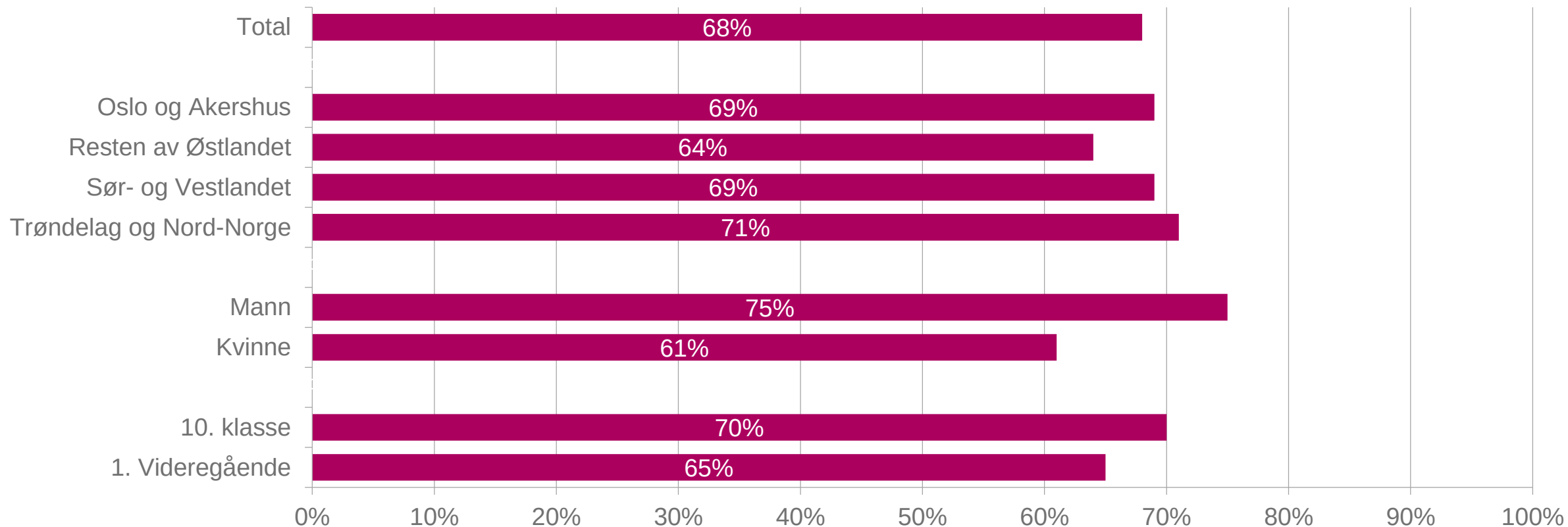
Vel 5 av 10 (53 prosent) kan huske at abort var tatt opp som tema. Langt flere husker dette blant de som går i 10. klasse enn de som går i 1. videregående.

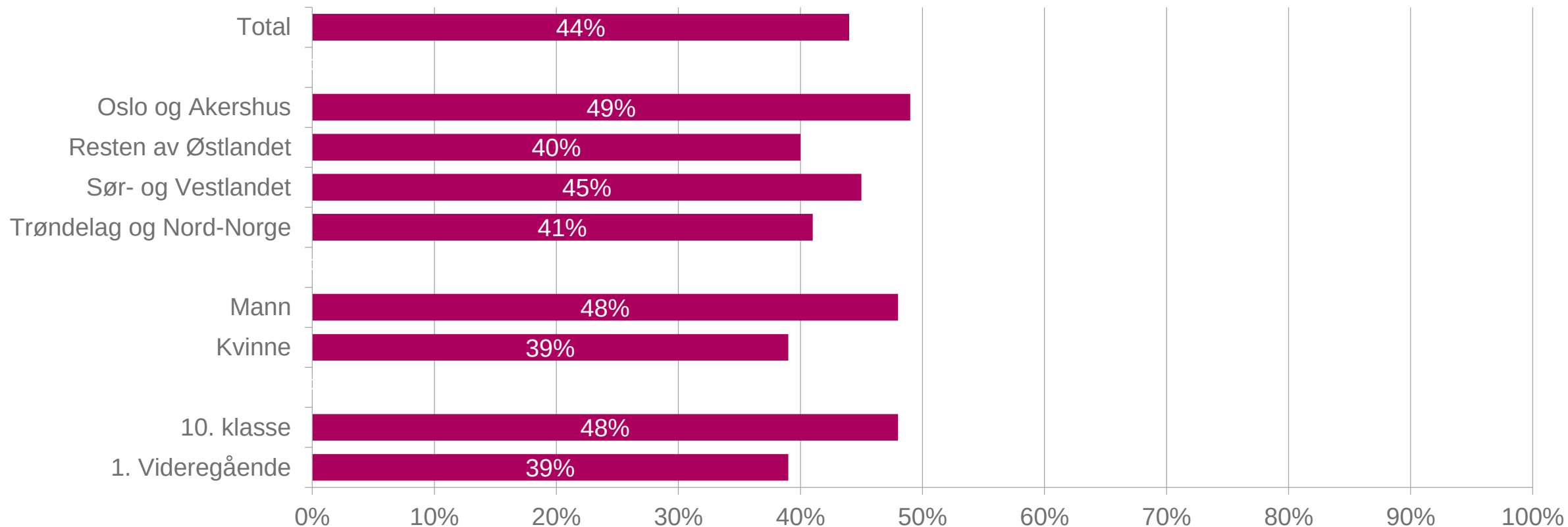
Nær 4 av 10 nevner at de har hatt jomfruhinne/skjedekrans som tema, langt flere i Oslo/Akershus enn i resten av landet

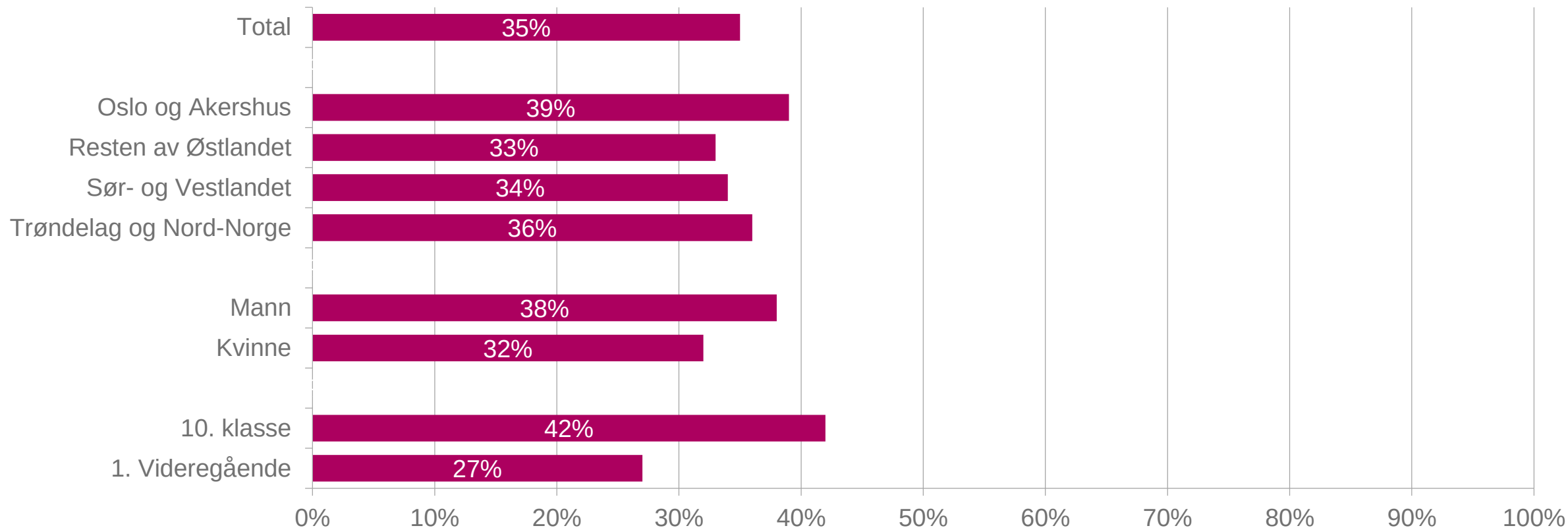
Nær 7 av 10 (68 prosent) har hatt sex som tema, klart flere gutter enn jenter oppgir dette.

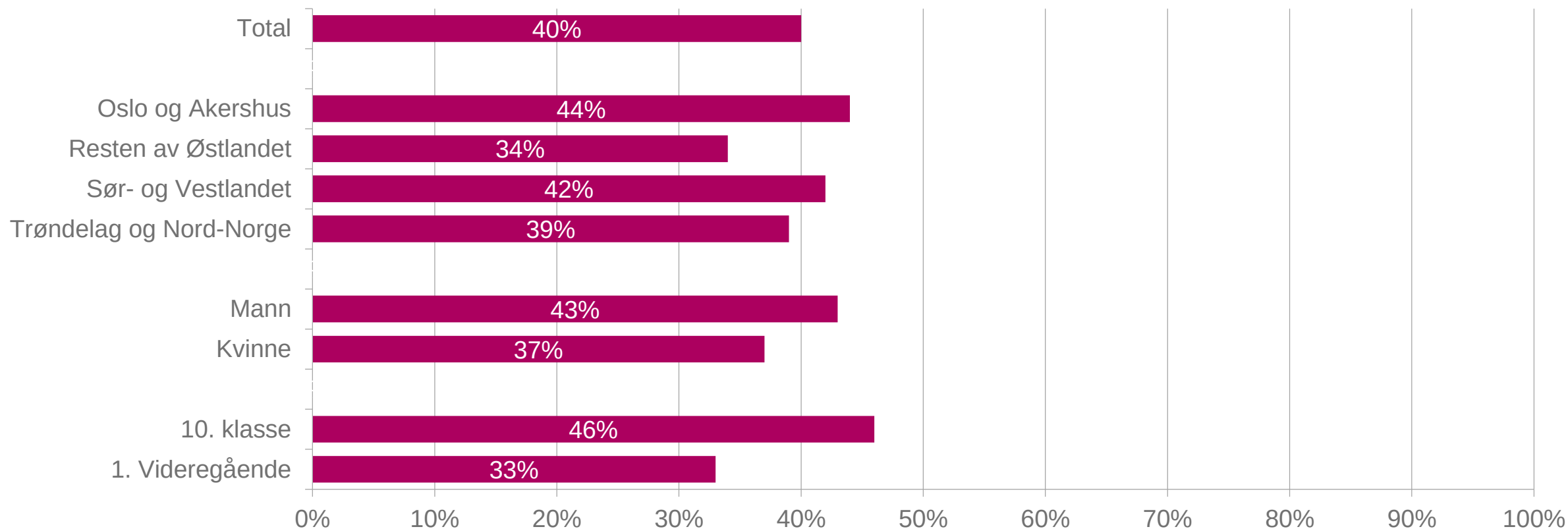
Mellom 4 og 5 av 10 har hatt seksuell debut som tema.

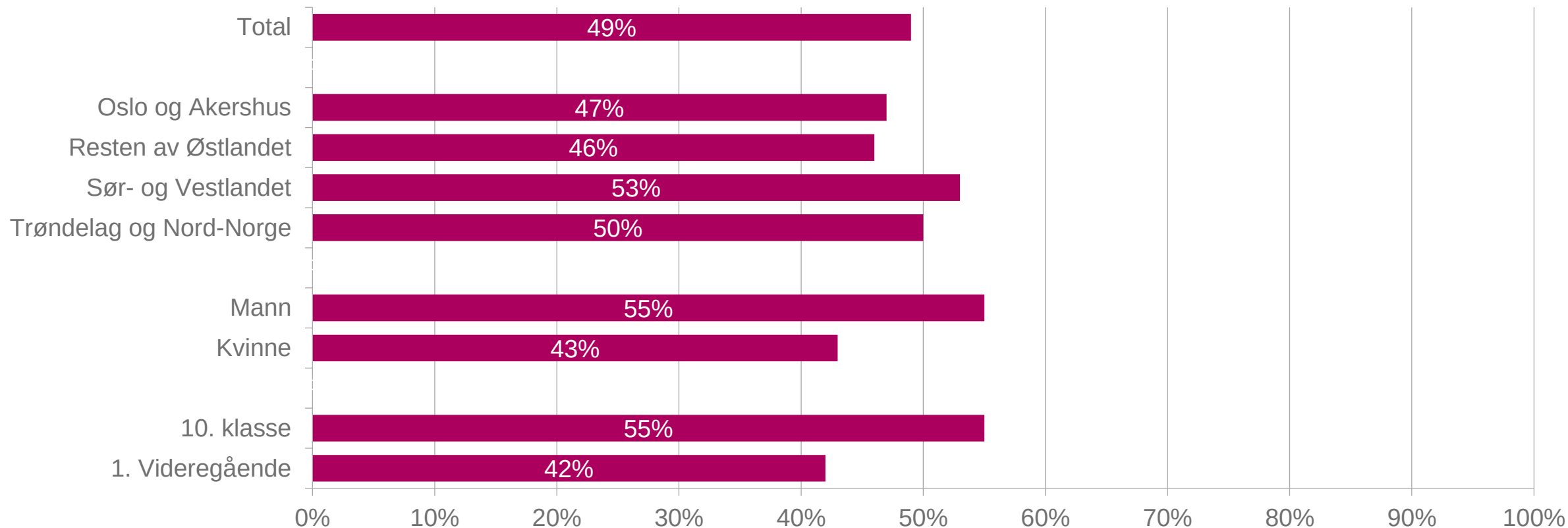
Mellom 3 og 4 har hatt kjønnsidentitet som tema. Dette oppgis i betydelig større grad blant de i 10. klasse enn blant de som går i 1. videregående.

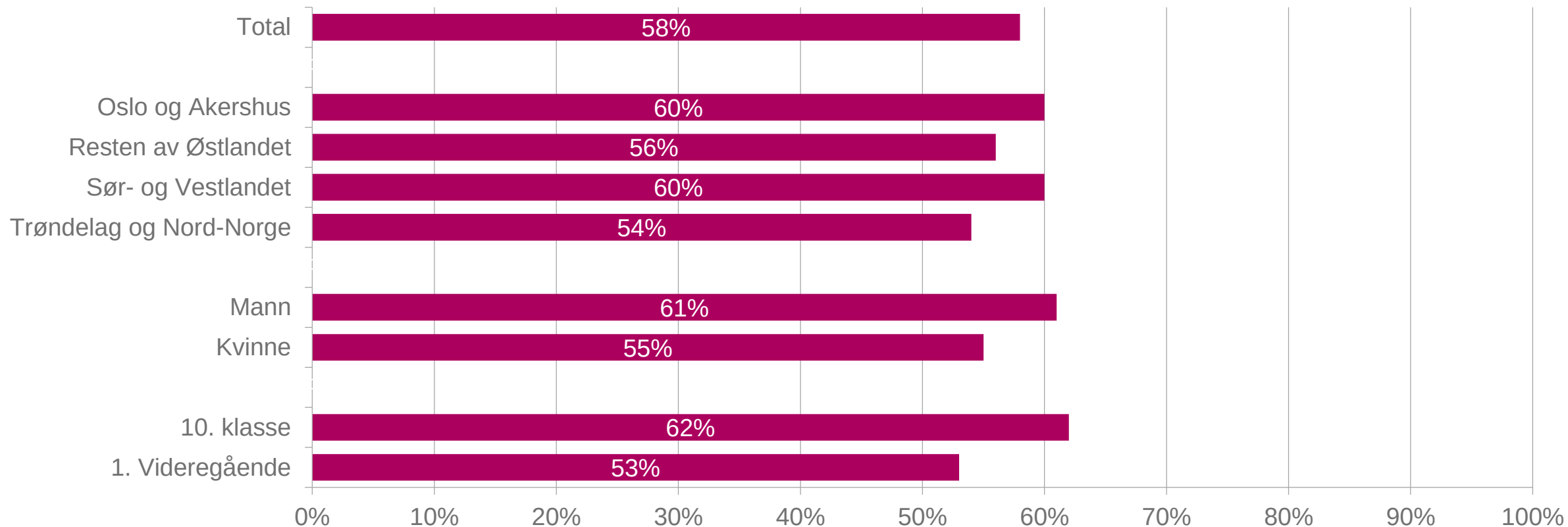
4 av 10 har hatt seksuell identitet som tema, oppgitt av klart flere blant de som går i 10. klasse enn de som går i 1. videregående

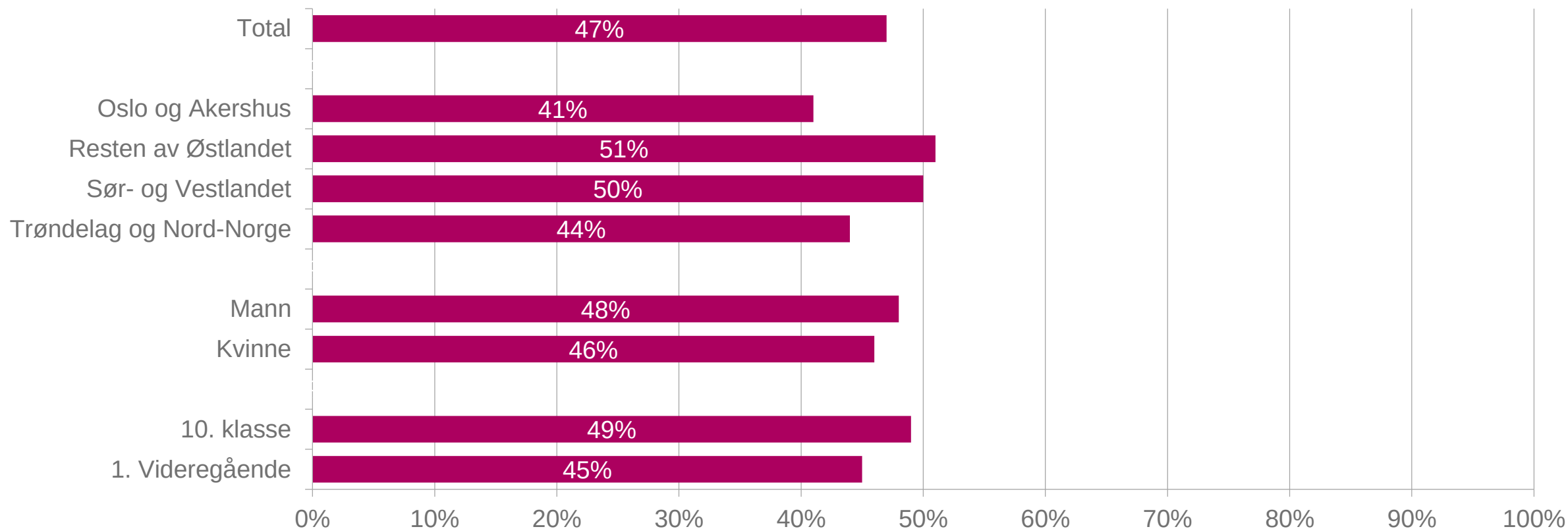
5 av 10 oppgir å ha hatt seksuelle overgrep og voldtekt som tema.

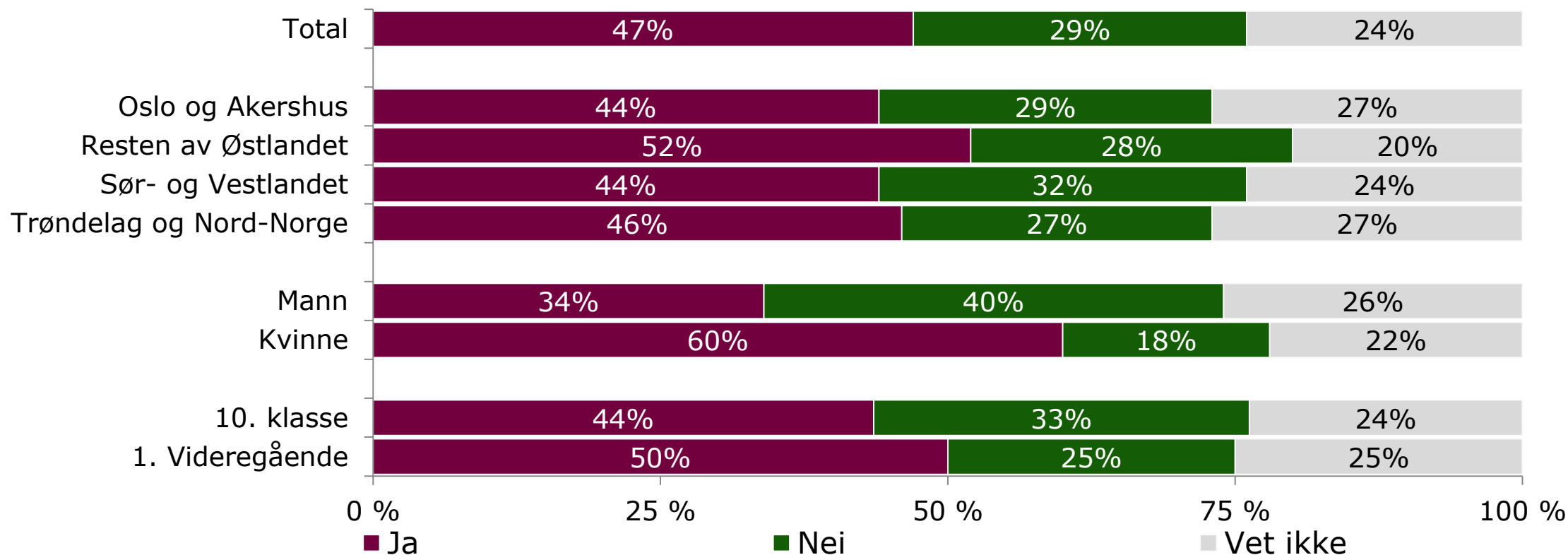
Nær 6 av 10 oppgir å ha hatt grenser som tema

Nær 5 av 10 (47 prosent) har hatt nettvett som tema

Nesten 5 av 10 (47 prosent) oppgir at det var tema de savnet i undervisningen om seksualitet. 3 av 10 savnet ingen ting, mens 1 av 4 vet ikke om det var noe de savnet.

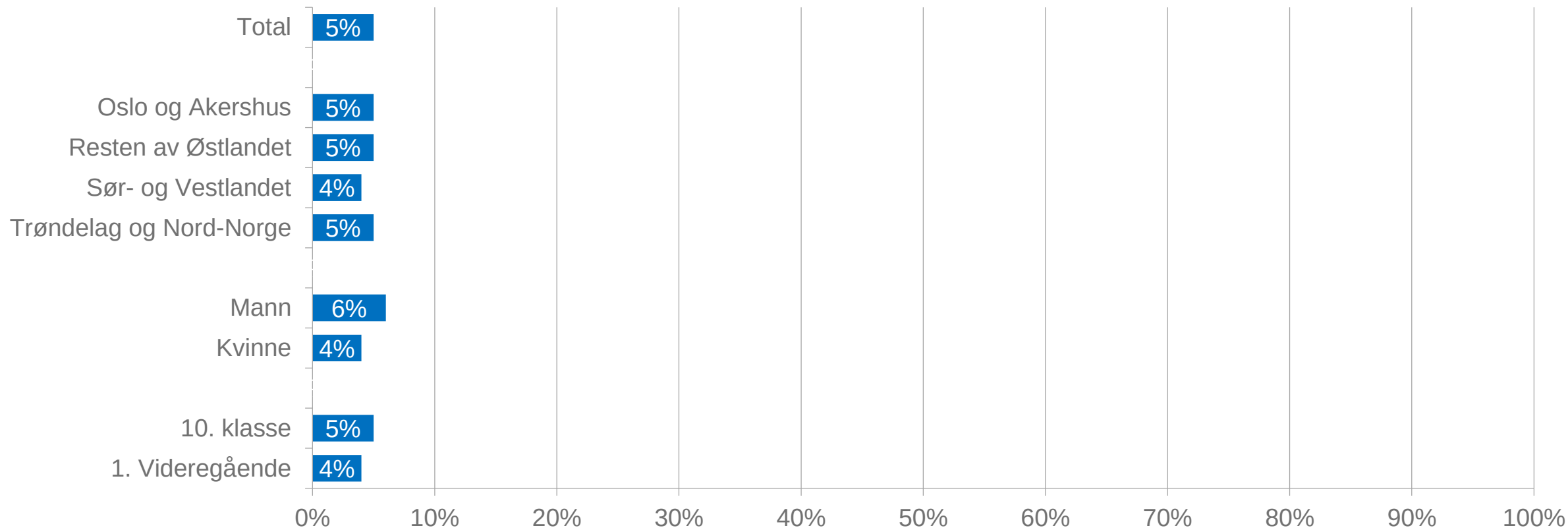

Det som savnes mest er; Sex generelt og sex knyttet til spesifikke problemstillinger. I tillegg savnes mer informasjon om voldtekt, overgrep, grenser, kjønnsidentitet/-identitet, graviditet, debut og abort.

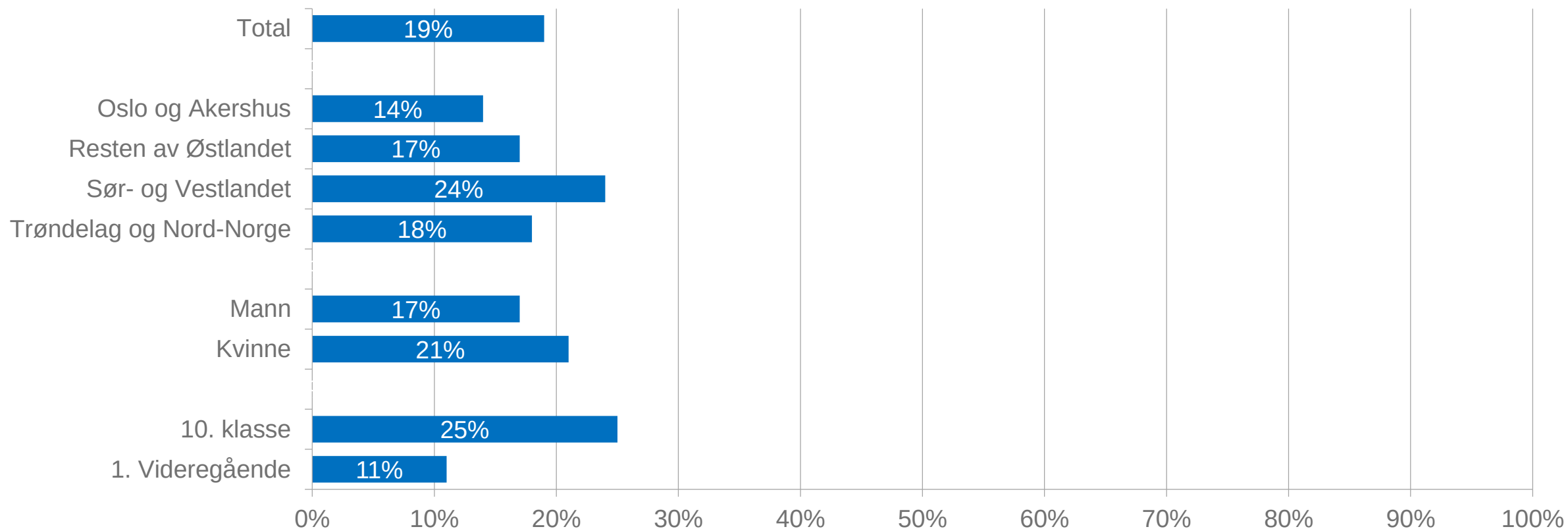

I hvilke(t) fag har det vært undervist i?

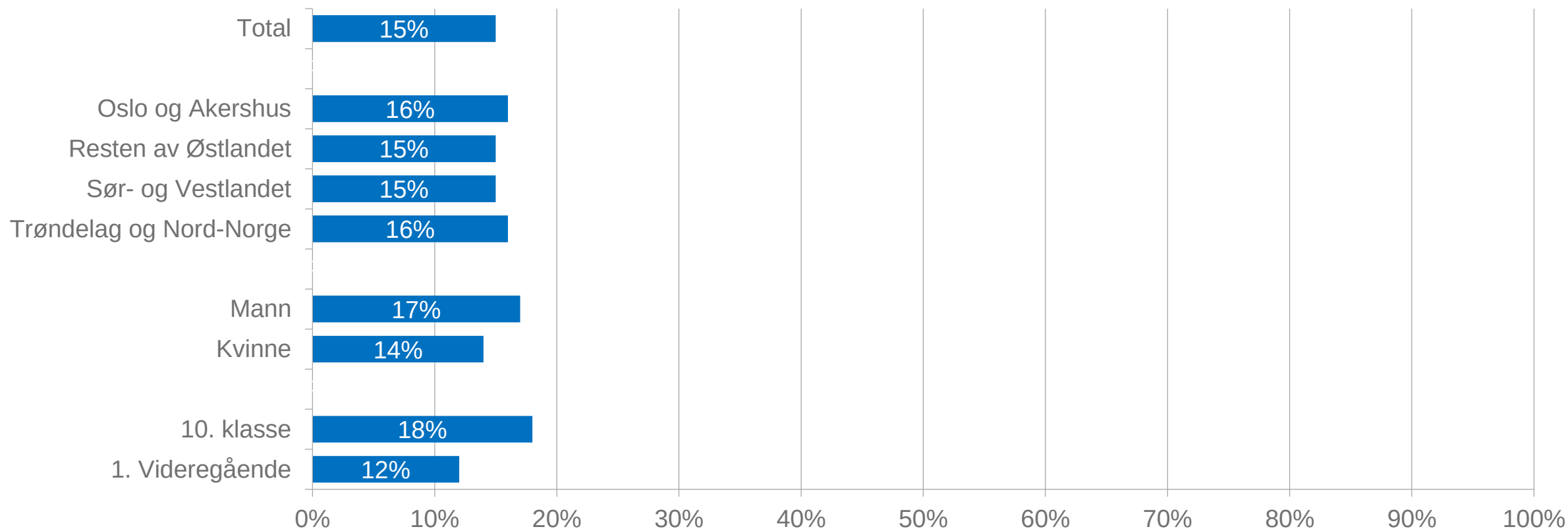
5 prosent oppgir at de har hatt seksualitetsundervisning knyttet til faget norsk.

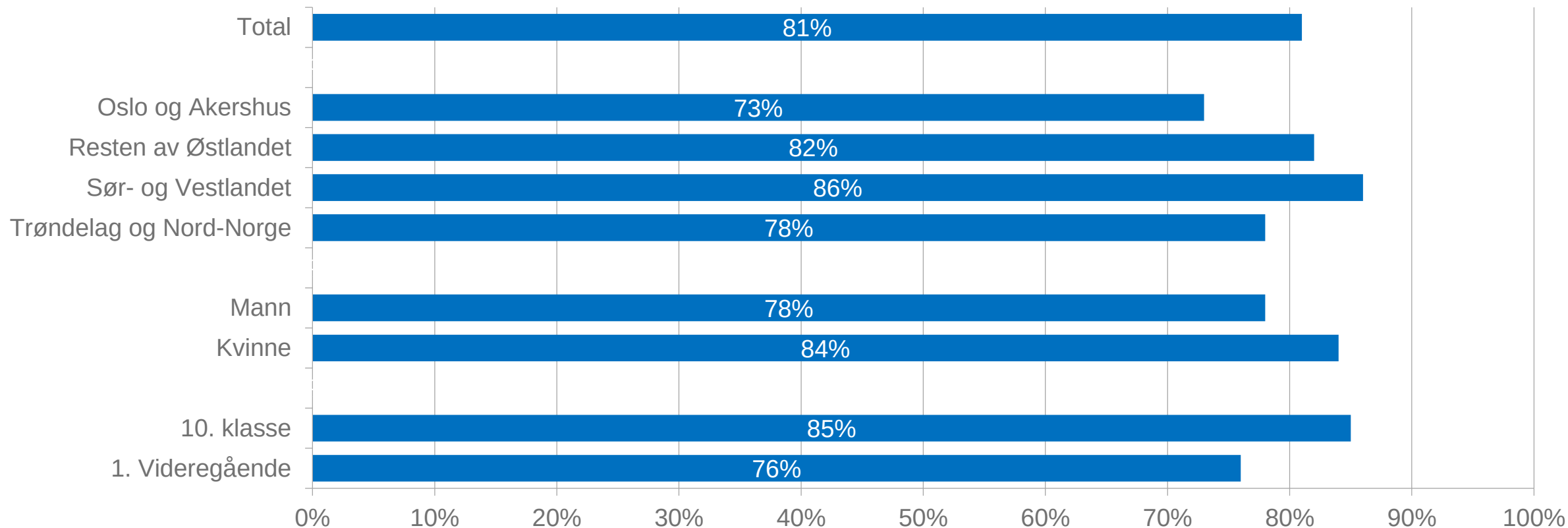
20 prosent oppgir at de har hatt seksualitetsundervisning i forbindelse med KRLE.

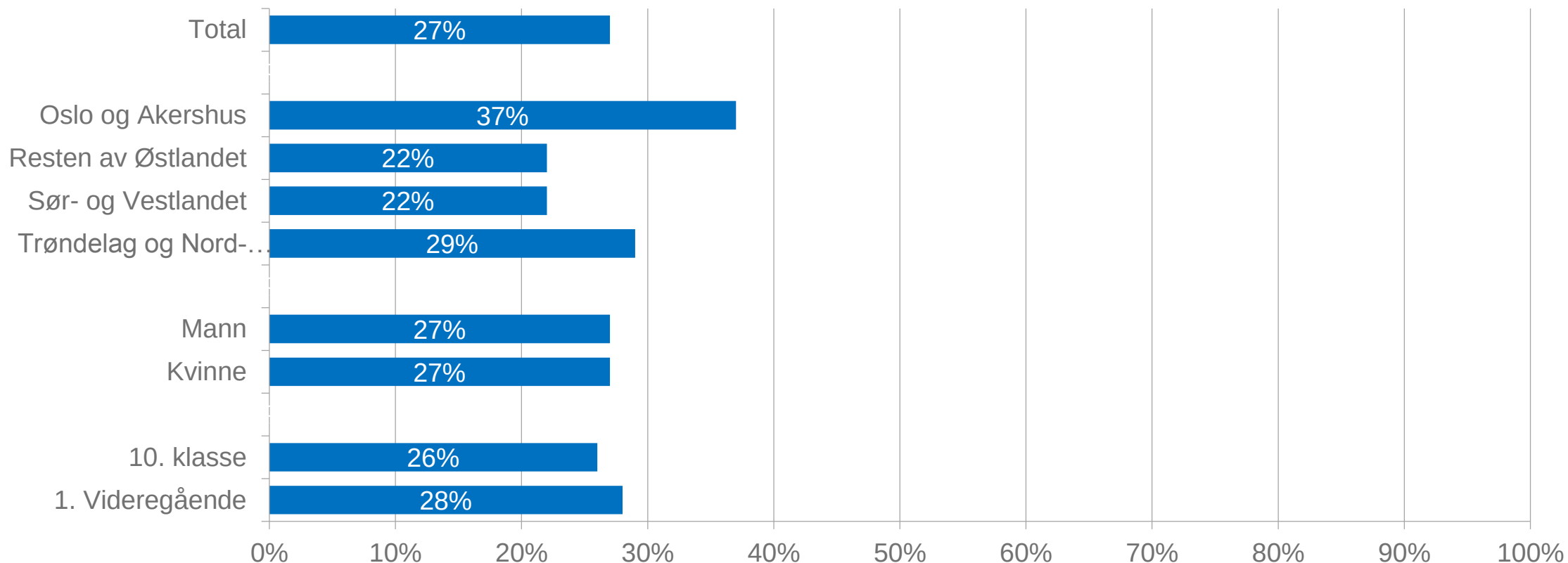
15 prosent har hatt seksualitetsundervisning i forbindelse med samfunnsfag

8 av 10 har hatt seksualitetsundervisning i naturfag.

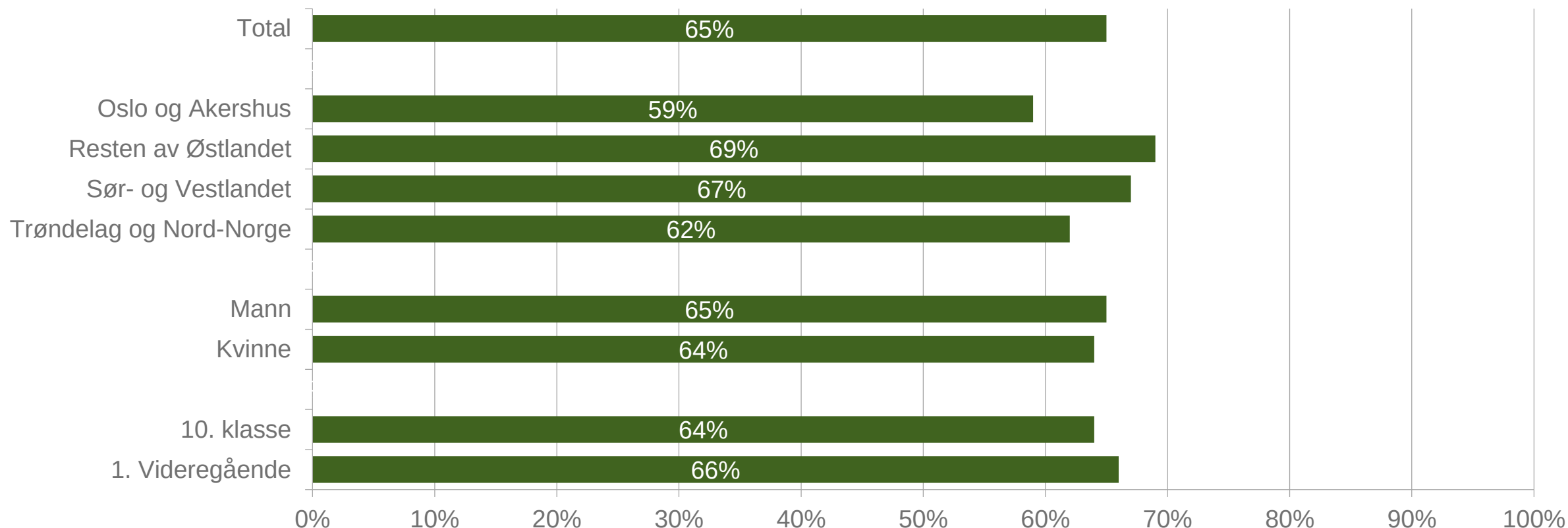

Nær 3 av 10 oppgir at de har hatt seksualitetsundervisning i ett annet fag

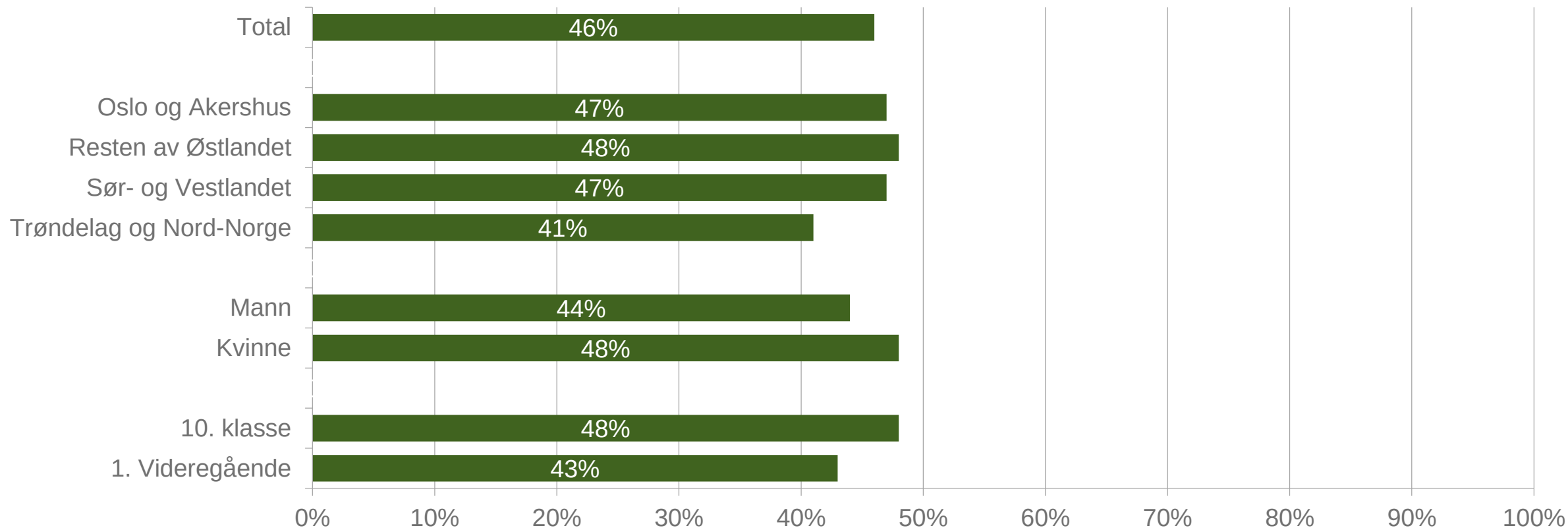

Hvem holdt undervisningen og hvordan ble det undervist?

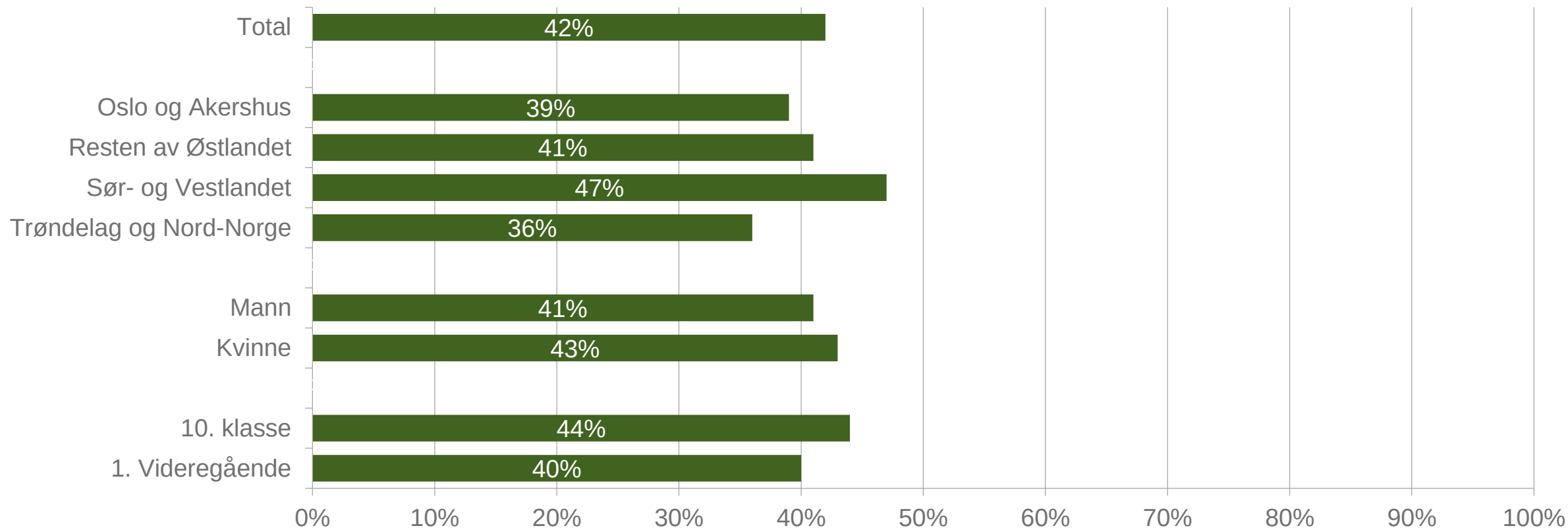
Mellom 6 og 7 av 10 (65 prosent) har hatt seksualitetsundervisningen gitt av helsesøster

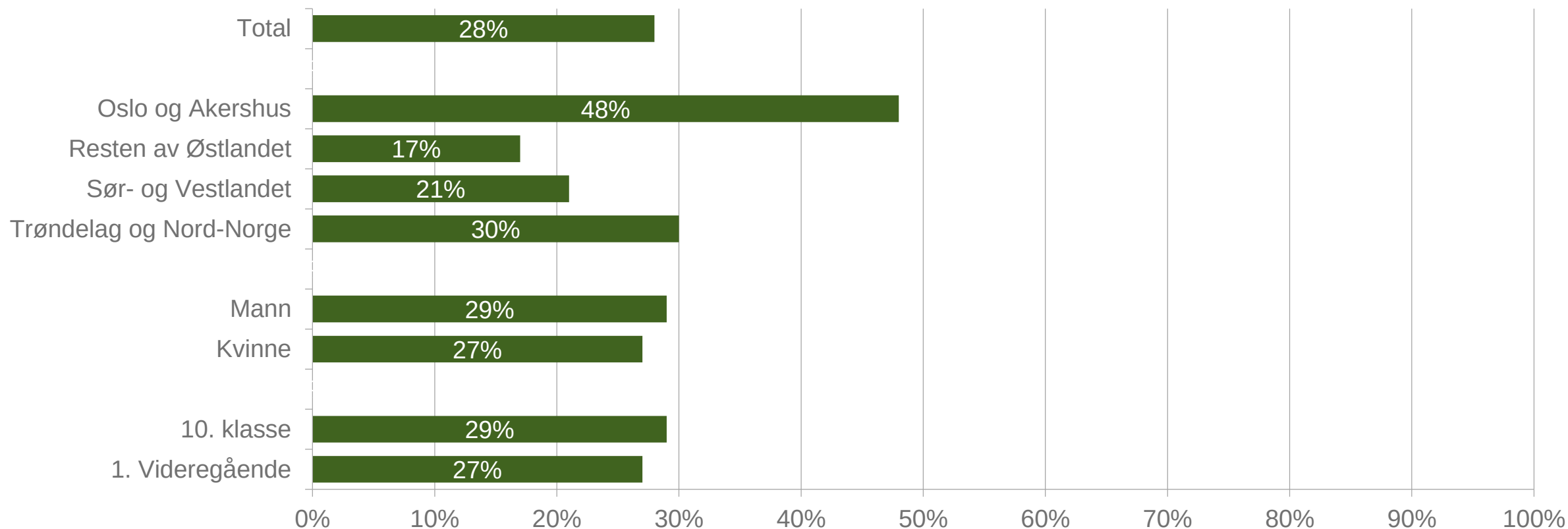
Nær 5 av 10 (46 prosent) har opplevd at kontaktlærer har holdt seksualitetsundervisningen

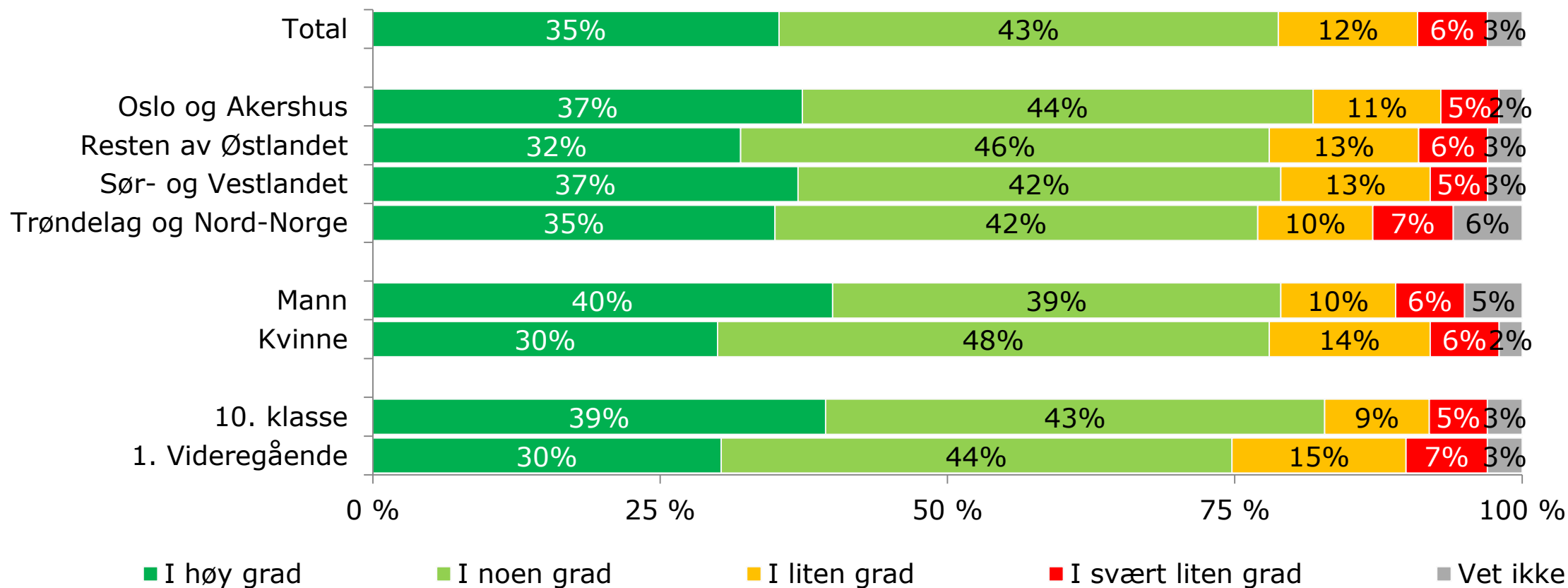
Vel 4 av 10 viser til at andre lærere ved skolen har holdt seksualitetsundervisningen

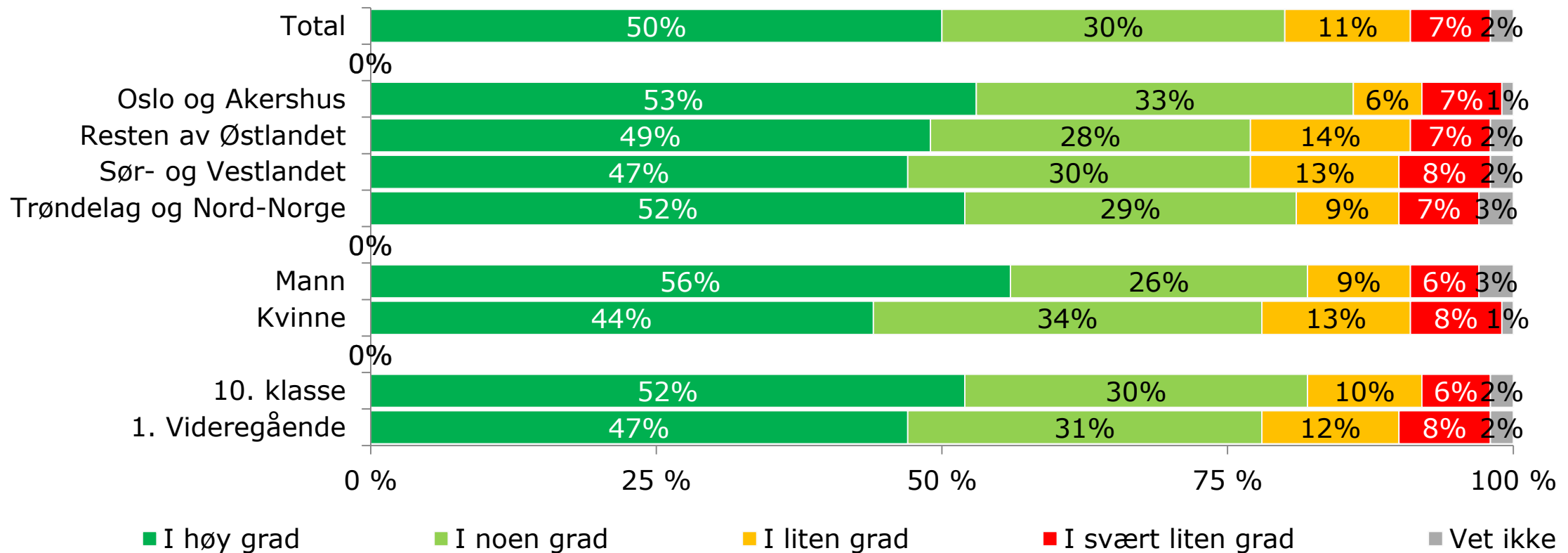
Knappe 3 av 10 har fått seksualundervisning fra eksterne undervisere

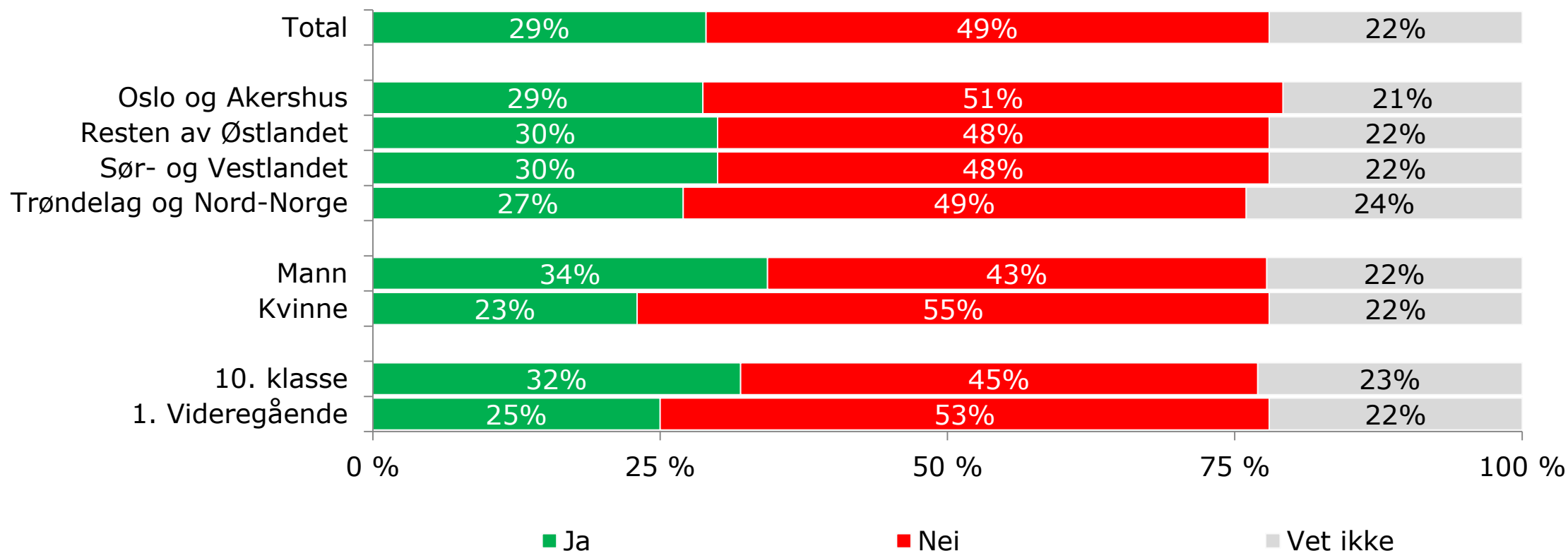
De aller fleste, nær 8 av 10, synes den som underviste om seksualitet hadde nødvendig kompetanse og kunnskap for å gjennomføre undervisningen, men kun 35 prosent mener dette i høy grad. 2 av 10 mener det motsatte.

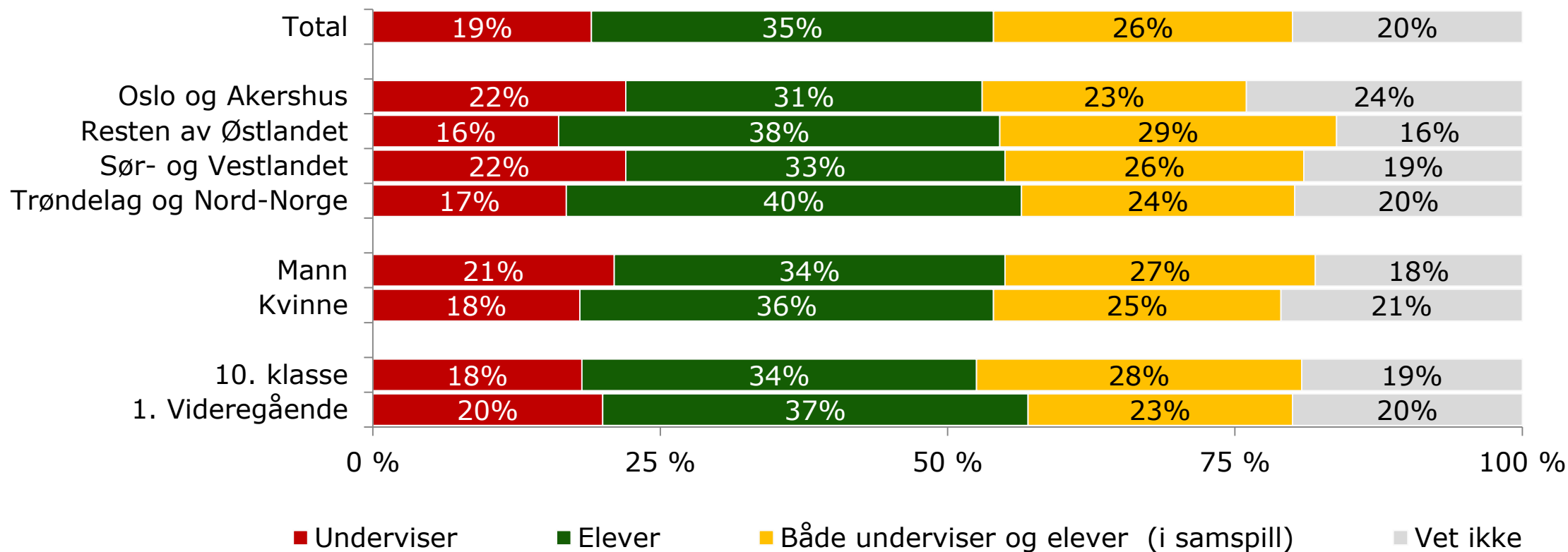
1 av 2 elever mener at de som underviser i *høy grad* er komfortabel med å undervise om seksualitet. 3 av 10 mener dette stemmer *i noen grad*. På den annen side, er det nær 2 av 10 som mener de som underviser i liten eller svært liten grad er komfortabel med dette.

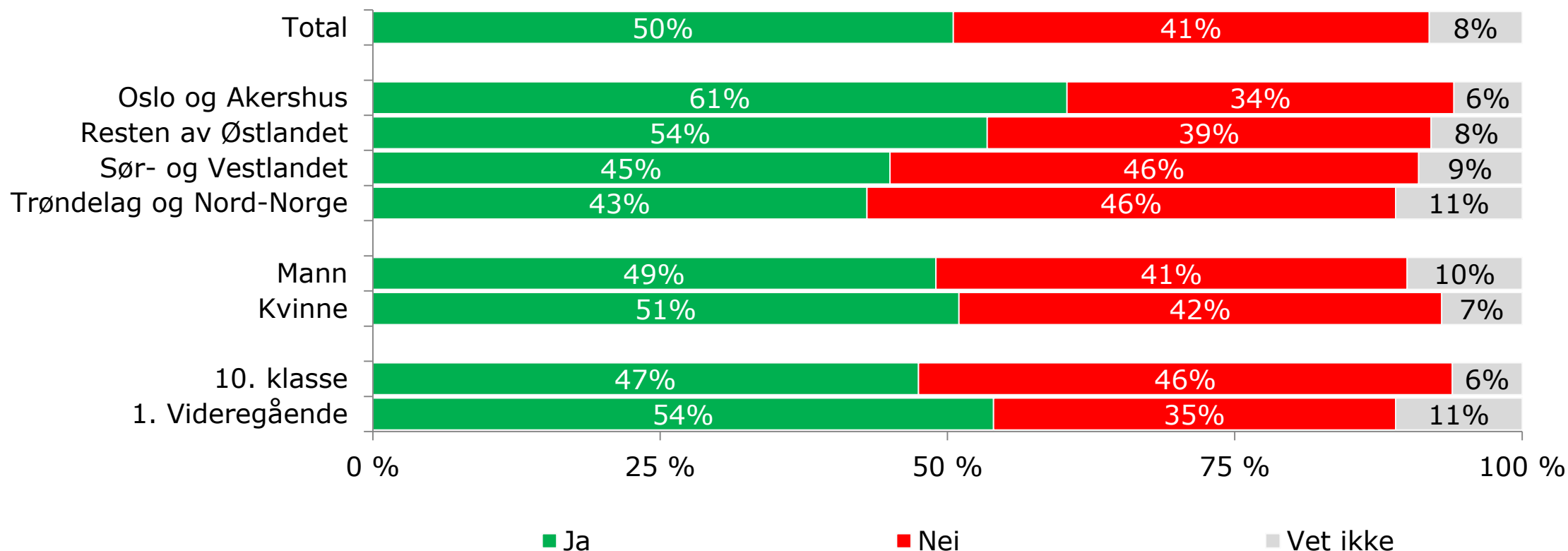
3 av 10 har opplevd at læreren har brukt tid på emner knyttet til sex og seksualitet når de har dukket opp naturlig i klassen

Så mange som 35 prosent mener at det er elevene som oftest har tatt initiativ til å bringe emner knyttet til sex og seksualitet på banen. Kun 2 av 10 mener det er læreren som oftest tar initiativ til dette.

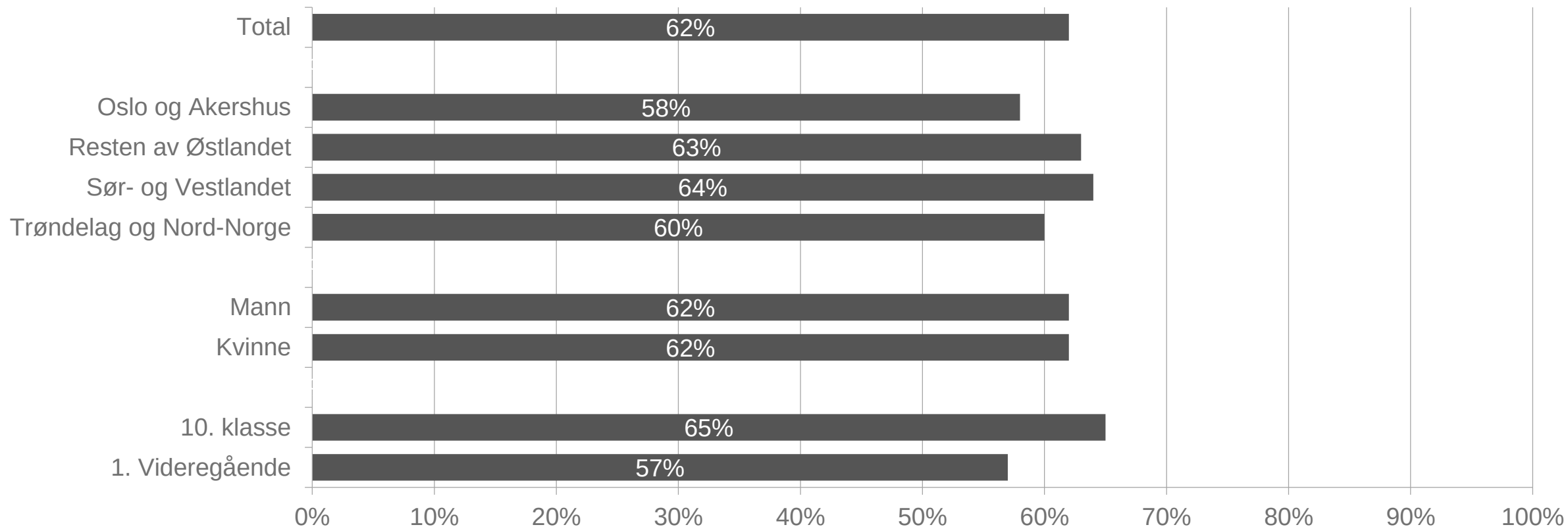

Halvparten av elevene oppgir at klassen har blitt delt inn etter kjønn i hele eller deler av seksualitetsundervisningen, flest i Oslo og Akershus (vel 6 av 10)

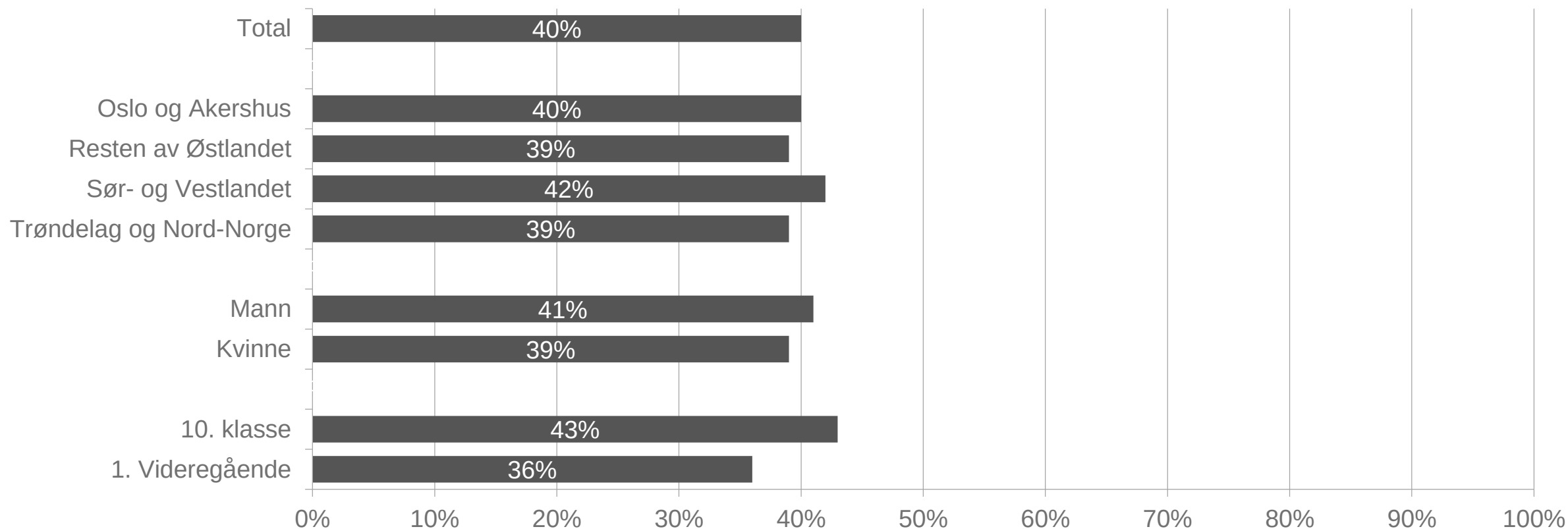

Hva slags hjelpemidler ble benyttet i seksualitetsundervisningen?

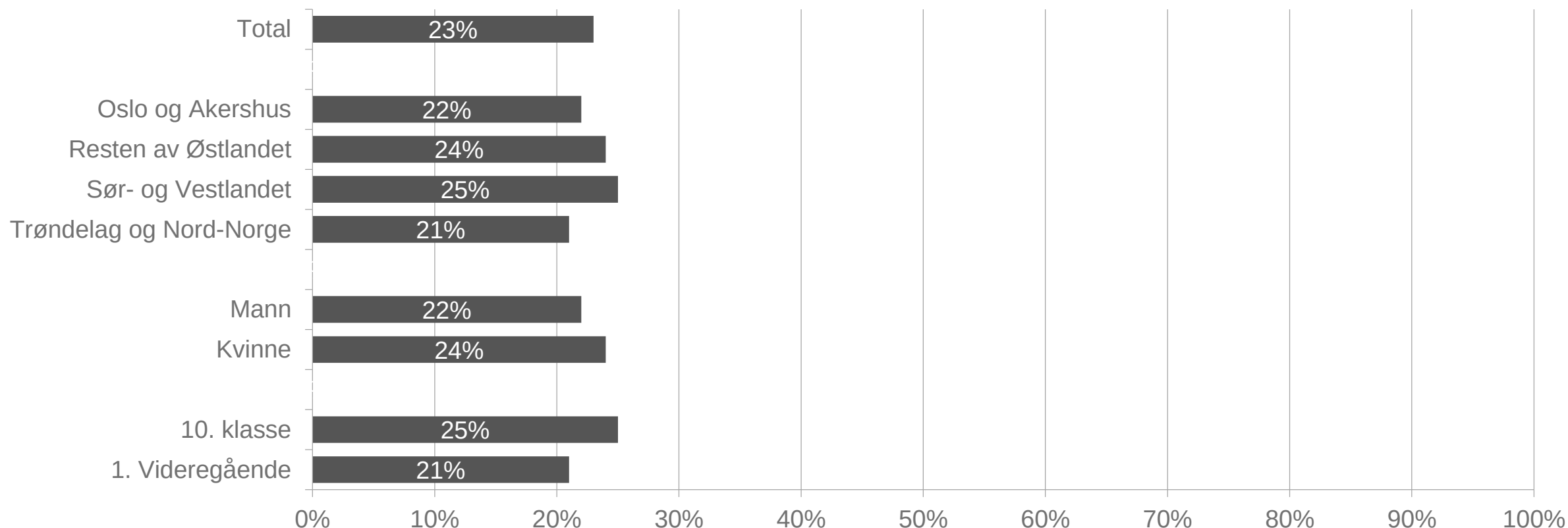
Vel 6 av 10 viser til at *film* har blitt brukt i seksualitetsundervisningen

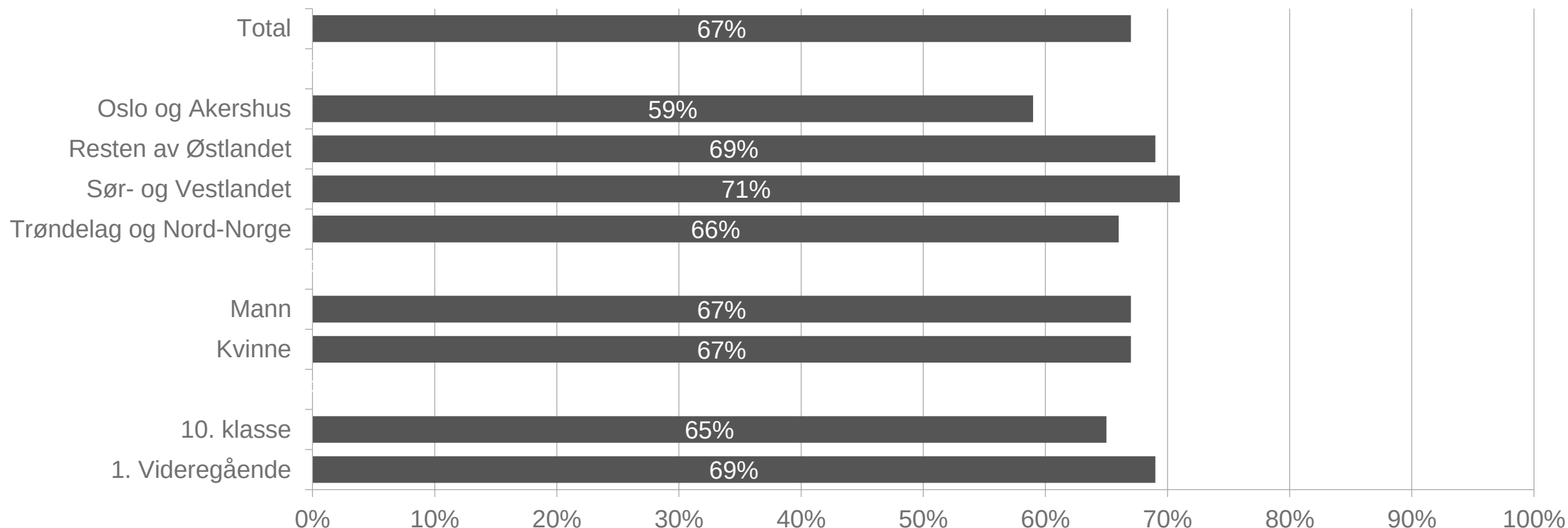
4 av 10 nevner at *oppgaver* er brukt i seksualitetsundervisningen

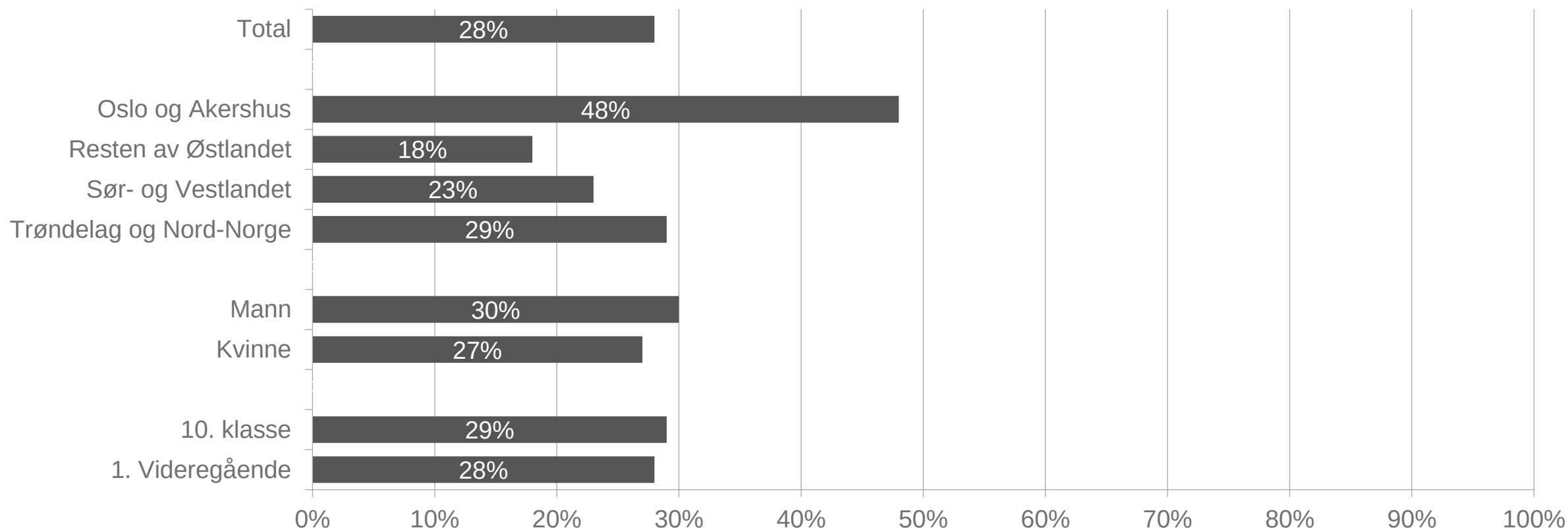
Klart færre, kun vel 2 av 10, viser til at *presentasjoner fra elever* har blitt brukt i seksualitetsundervisningen

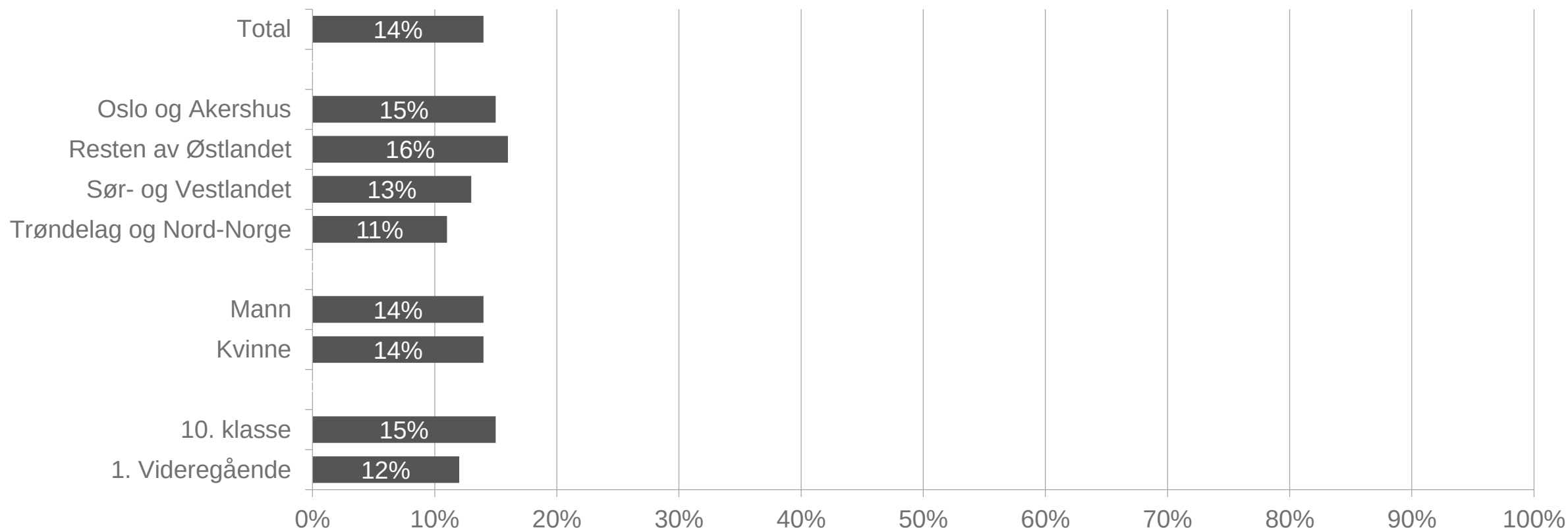
Nær 7 av 10 (67 prosent) viser til at *helsesøster* har blitt brukt i seksualitetsundervisningen

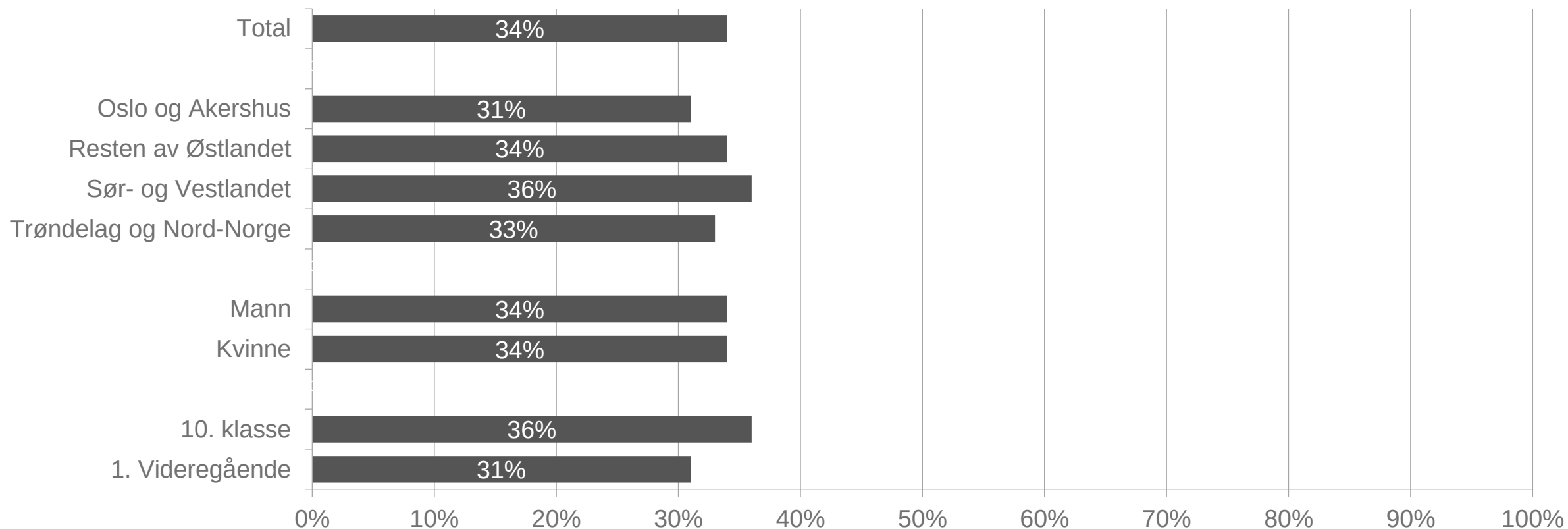
Nær 3 av 10 viser til at *eksterne undervisere* har blitt brukt i seksualitetsundervisningen

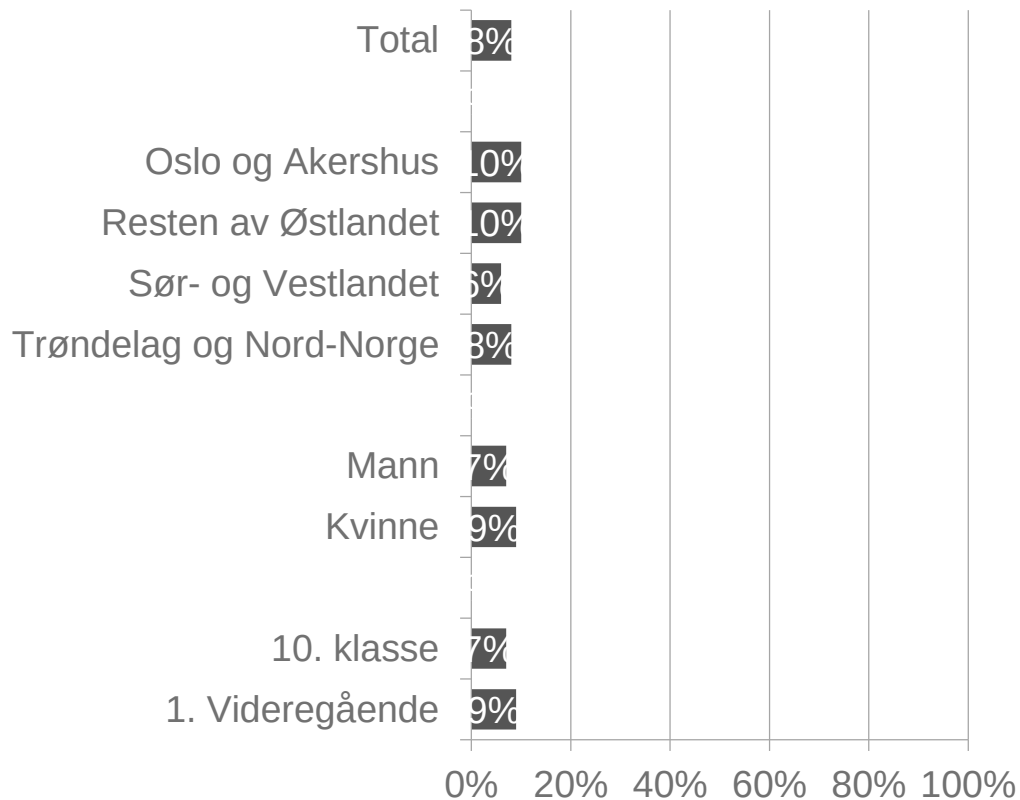
Mellom 1 og 2 av 10 viser til at «Uke 6» har blitt brukt som hjelpemiddel i seksualitetsundervisningen

Mellom 3 og 4 av 10 viser til *Internett* har blitt brukt i seksualitetsundervisningen

8 prosent viser til at andre hjelpemidler har blitt brukt i seksualitetsundervisningen

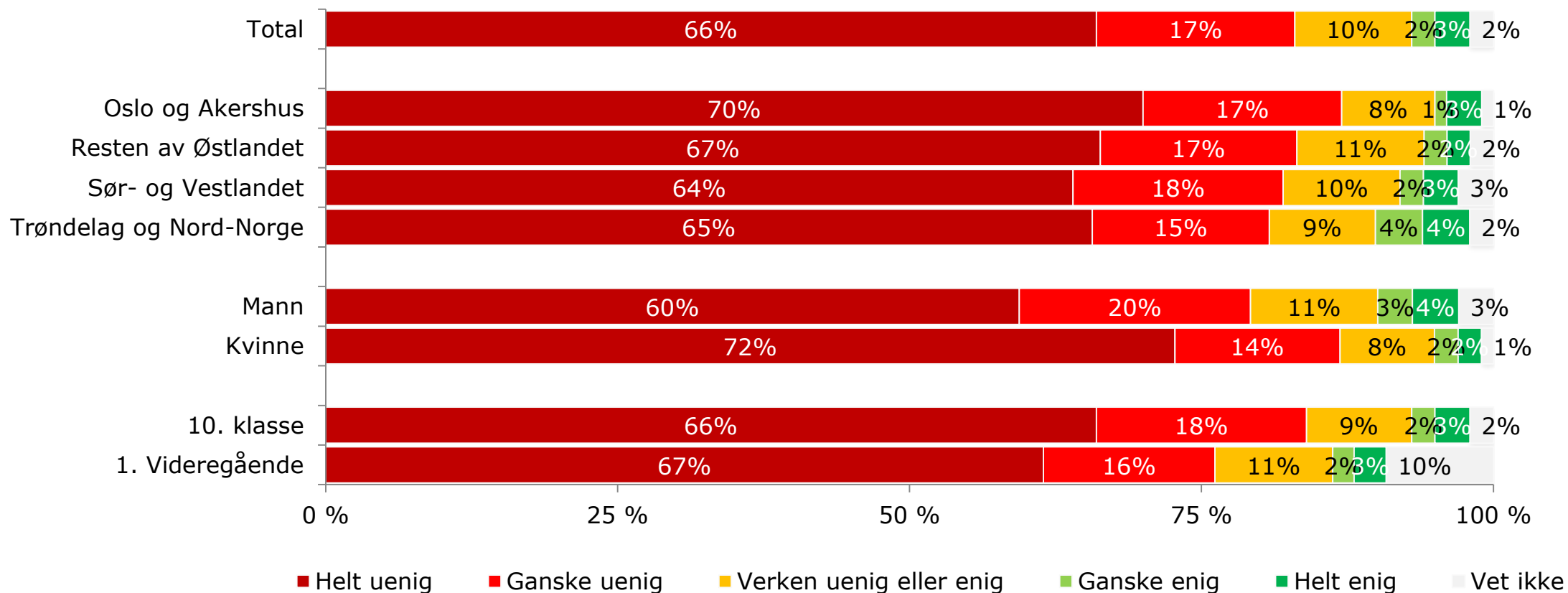

Under **annet** nevner svært mange kondomer, dildo, lærer, presentasjoner/bilder/PowerPoint og gjenstander/rekvisitter.

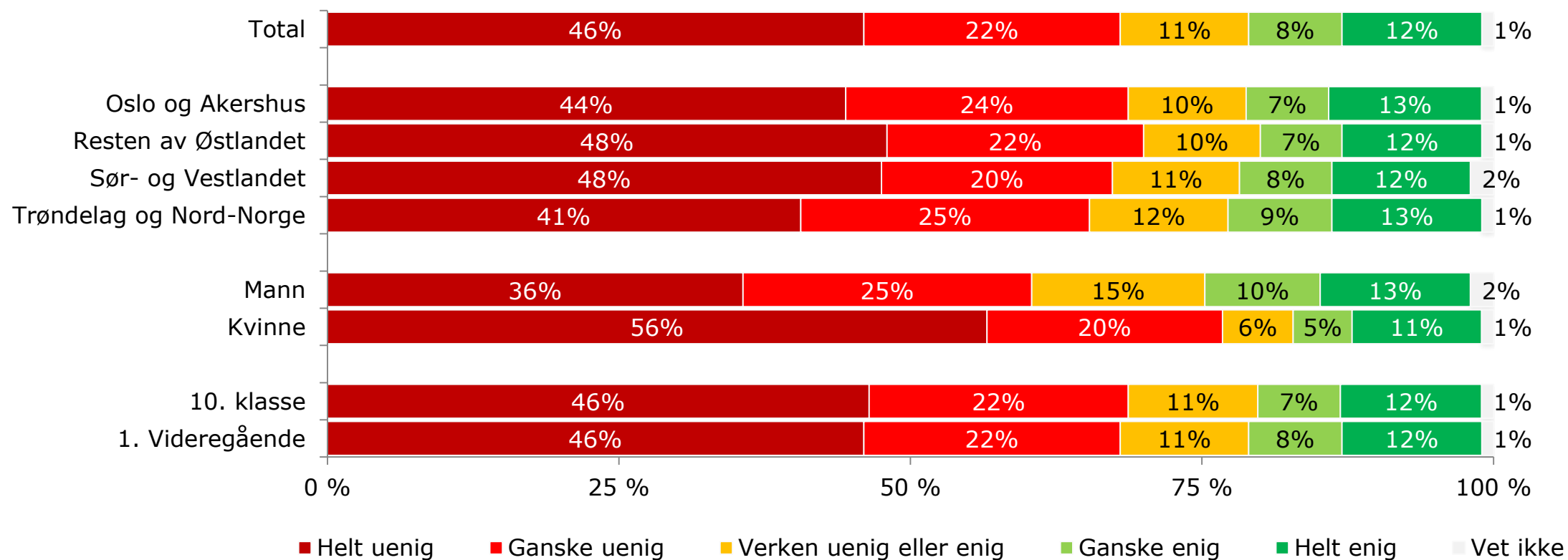

Påstander om seksualundervisningen i skolen

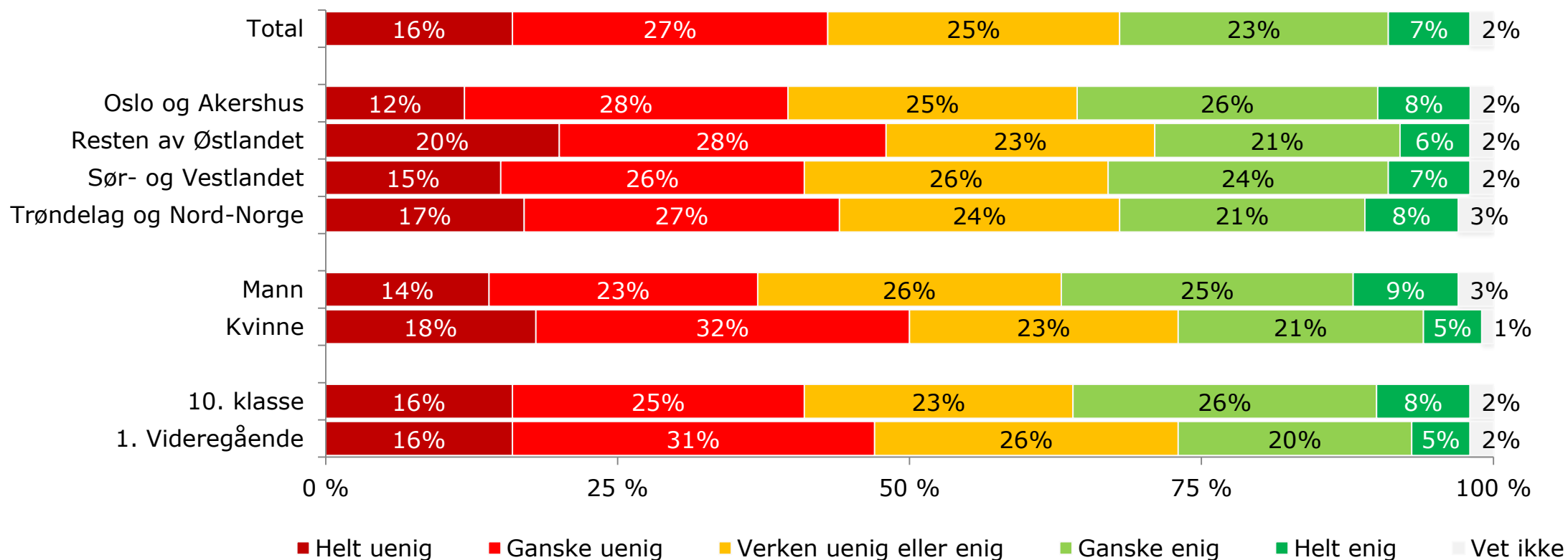
Vel 8 av 10 (83 prosent) er uenig i at seksualitetsundervisning er et upassende tema å snakke om i skolen, fordi det berører intime og private spørsmål.

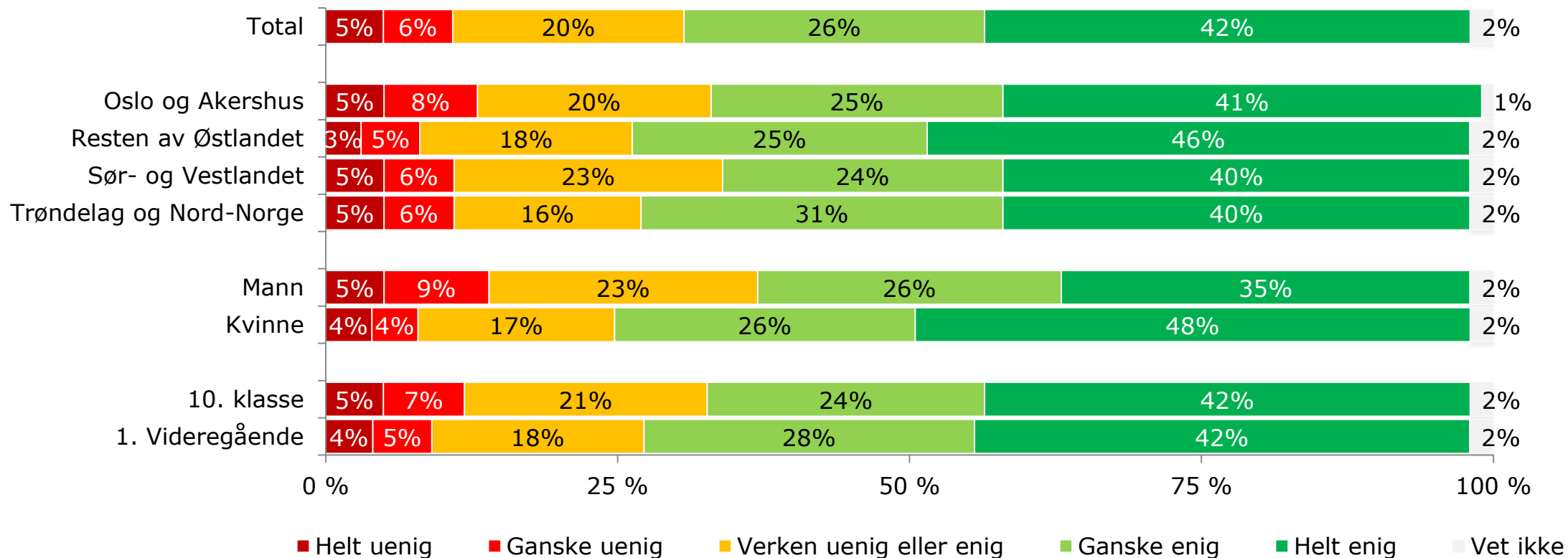
Kun 2 av 10 er enig i at seksualitetsundervisning i skolen *ikke* er like viktig som andre obligatoriske emner. 8 av 10 er uenig.

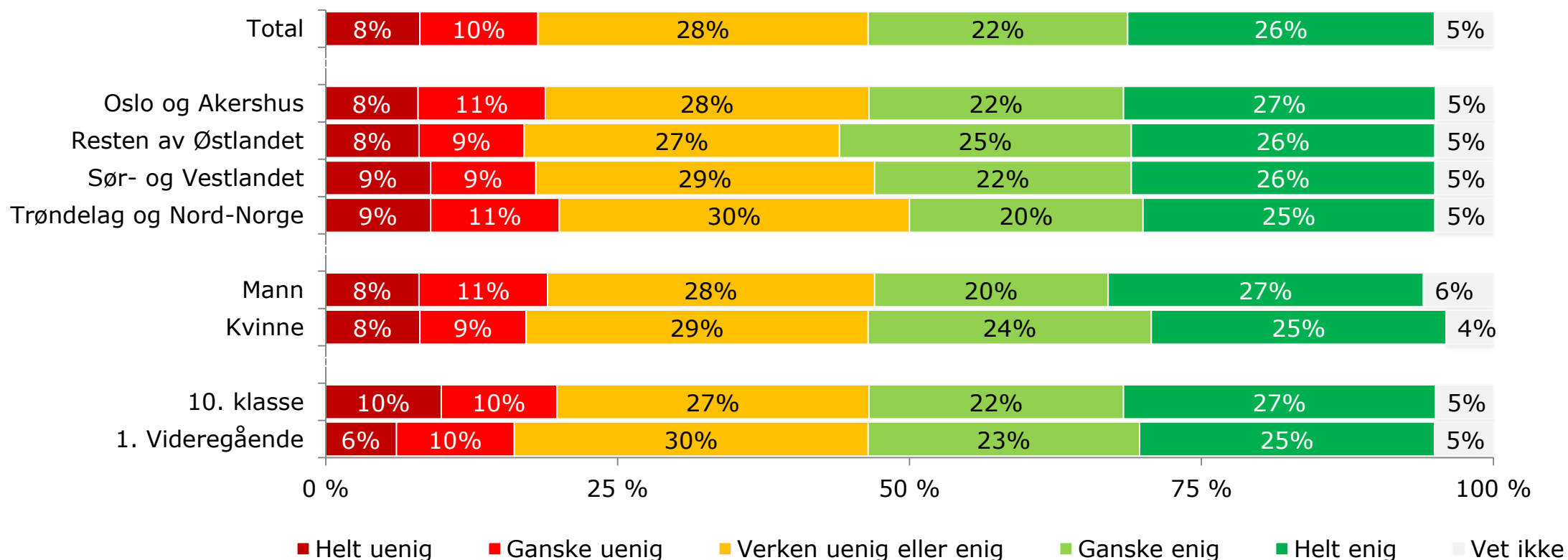
Det er svært delte meninger om hvorvidt kvaliteten på seksualitetsundervisningen i skolen i dag er god. Mange, vel 4 av 10, er uenig i dette, mens 3 av 10 er enig. 1 av 4 er mellomfornøyd.

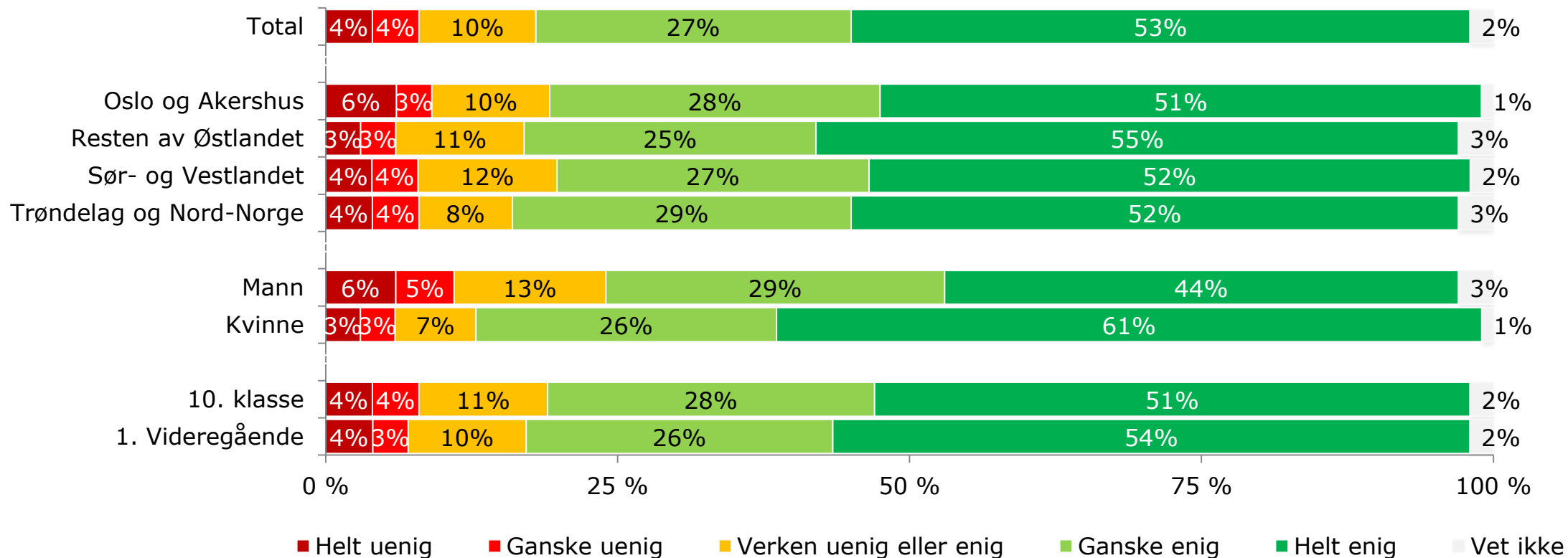
Så mange som 7 av 10 (68 prosent) ønsker mer seksualitetsundervisning i skolen. Kun 1 av 10 ønsker ikke dette. Vel 2 av 10 er usikker ved å svare «Verken eller» på påstanden eller «Vet ikke».

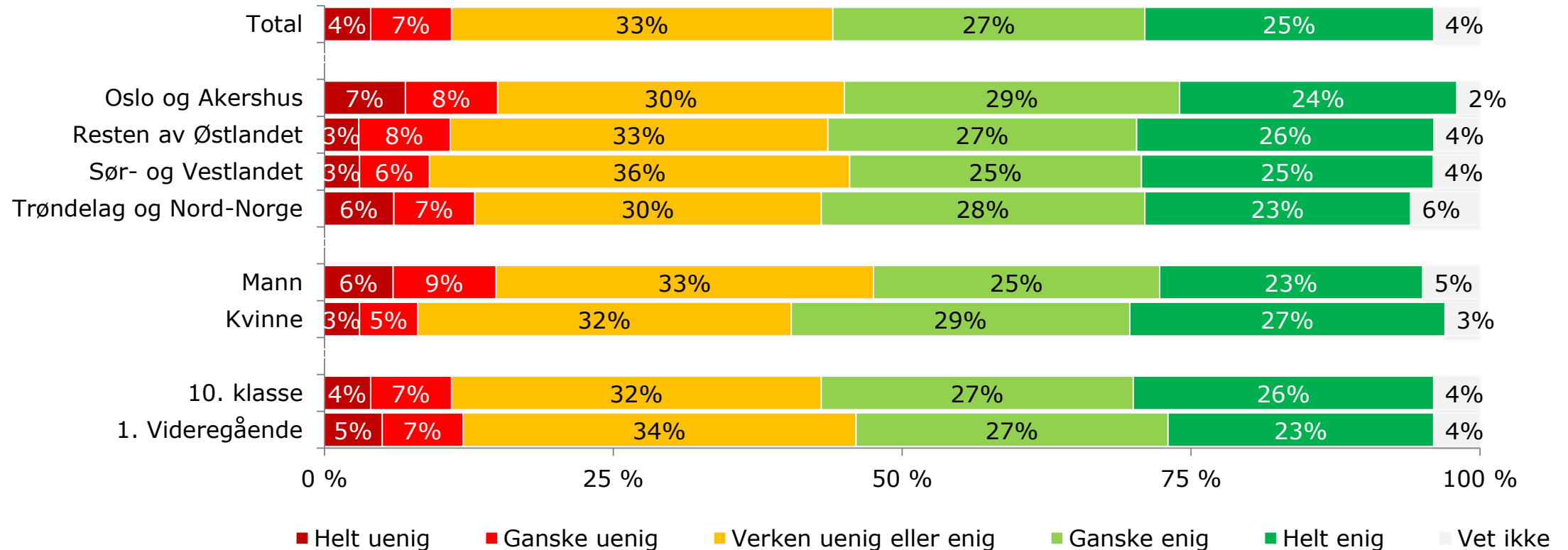
Nær 5 av 10 mener at skolen i dag får pålagt alt for mange temaer som elevene skal gjennom i undervisningen. På den annen side, er nær 2 av 10 uenig. Vel 3 av 10 svarer at de verken er enig eller uenig i påstanden eller at de ikke vet.

Så mange som 8 av 10 mener at god seksualundervisning på skolen er viktig for å få et godt forhold til egen kropp. Kun i underkant av 1 av 10 er uenig i denne påstanden.

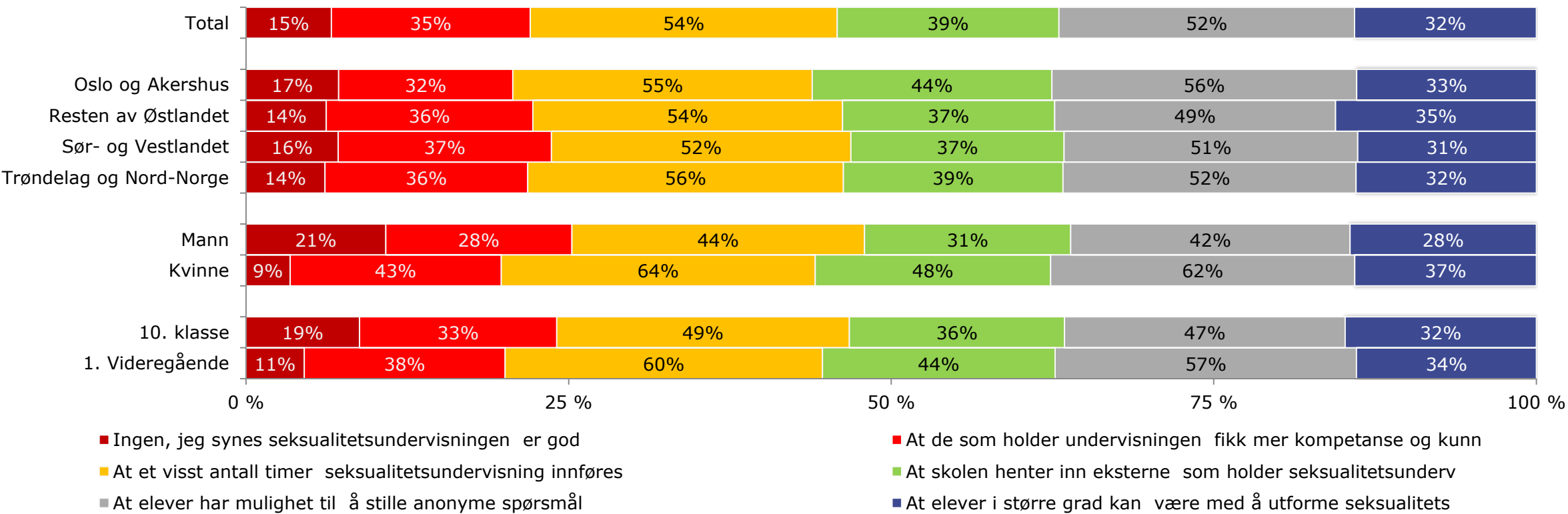
Det er også mange som mener at seksualitetsundervisningen er viktig for å bidra til et godt miljø i klassen og på skolen, vel 5 av 10. Færre, men likevel mange (nær 4 av 10), er usikre på dette eller er verken enig eller uenig, mens 1 av 10 er uenig.

Tiltak som kan bidra til en forbedring av seksualundervisningen

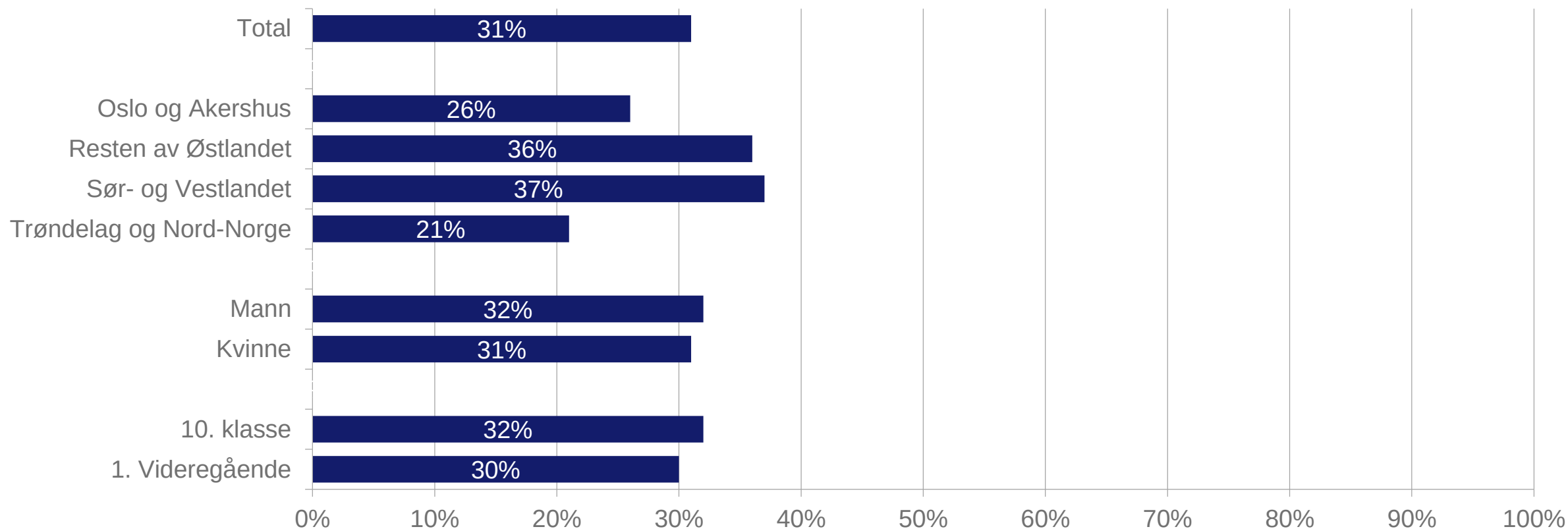
På spørsmål om hvilke tiltak elevene tror kunne bidratt til en forbedring av seksualitetsundervisningen i skolen, oppgir flest (54 prosent) at et visst antall timer seksualitetsundervisning innføres – og dernest, nær like mange (52 prosent), at elever har mulighet til å stille anonyme spørsmål.

Mellom 3 og 4 av 10 viser også til andre tiltak (eksterne ressurser, trekker inn elevene og økt kompetanse hos de som underviser), mens kun 15 prosent svarer ingen da de mener undervisningen er god nok allerede.

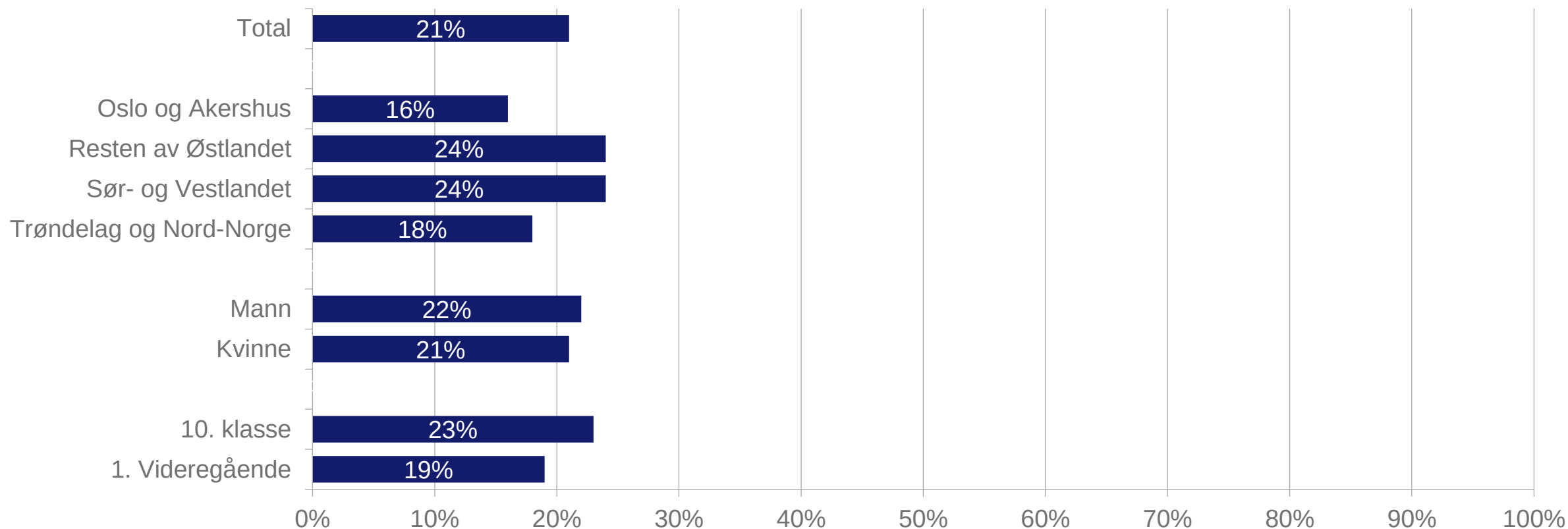

Hvem som bør gjennomføre seksualundervisningen

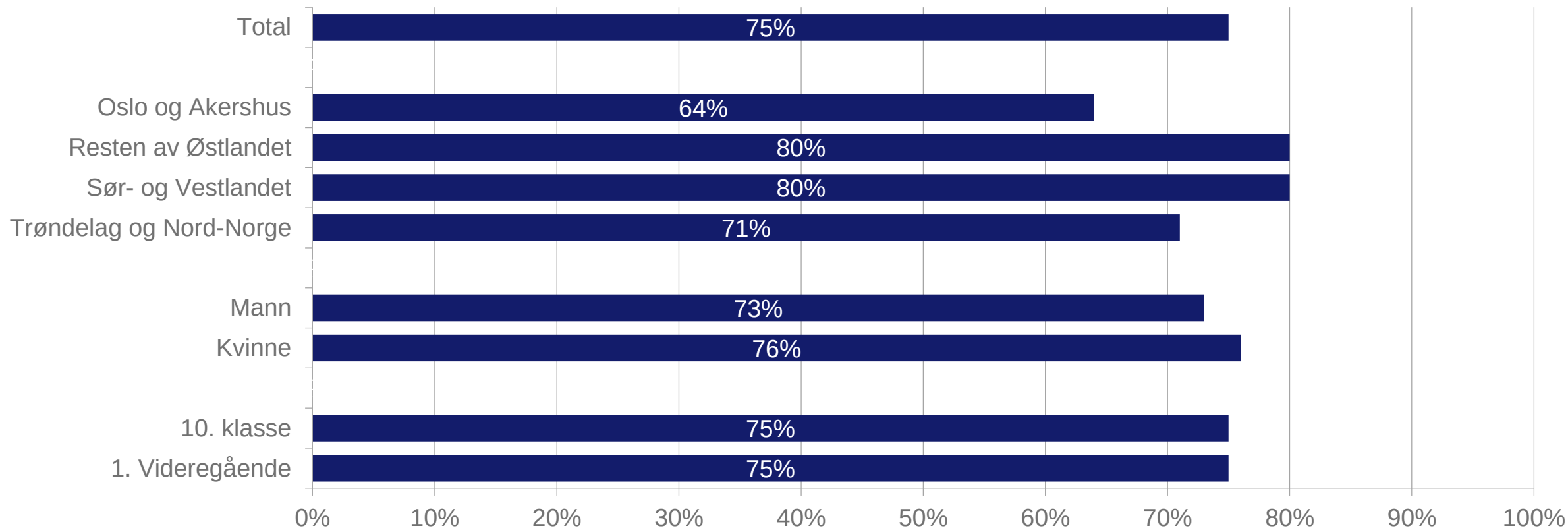
3 av 10 ønsker at kontaktlærer skal gjennomføre seksualitetsundervisningen i skolen

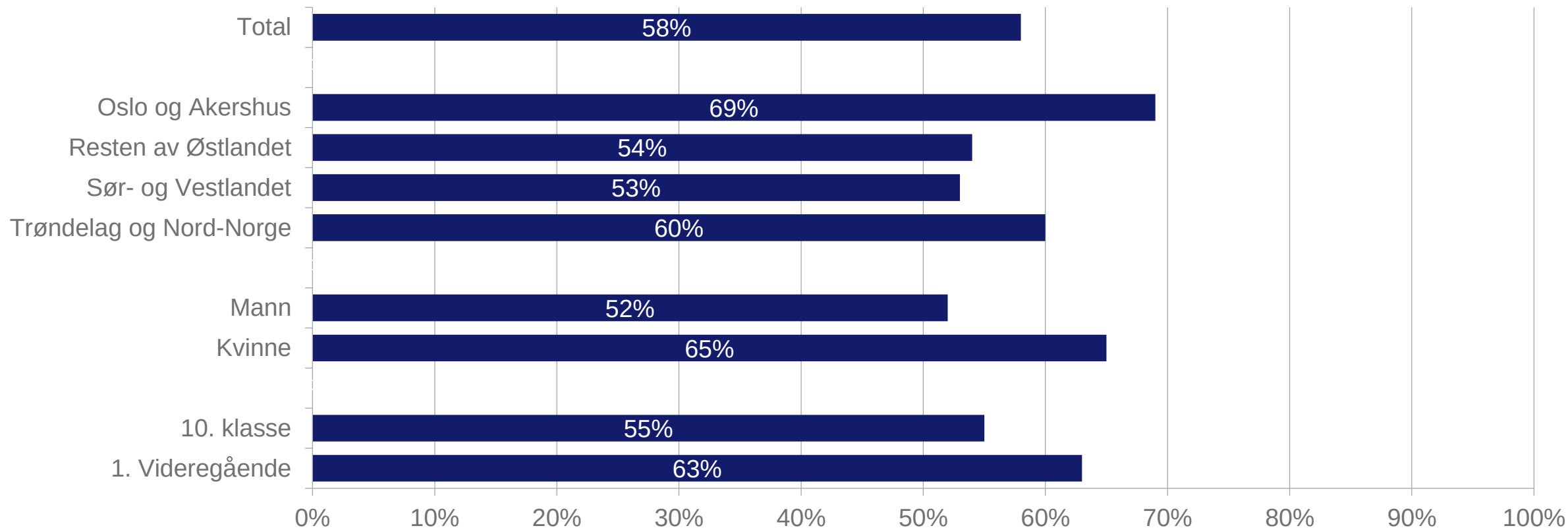
2 av 10 mener at andre lærere på skolen også bør kunne gjennomføre seksualitetsundervisningen

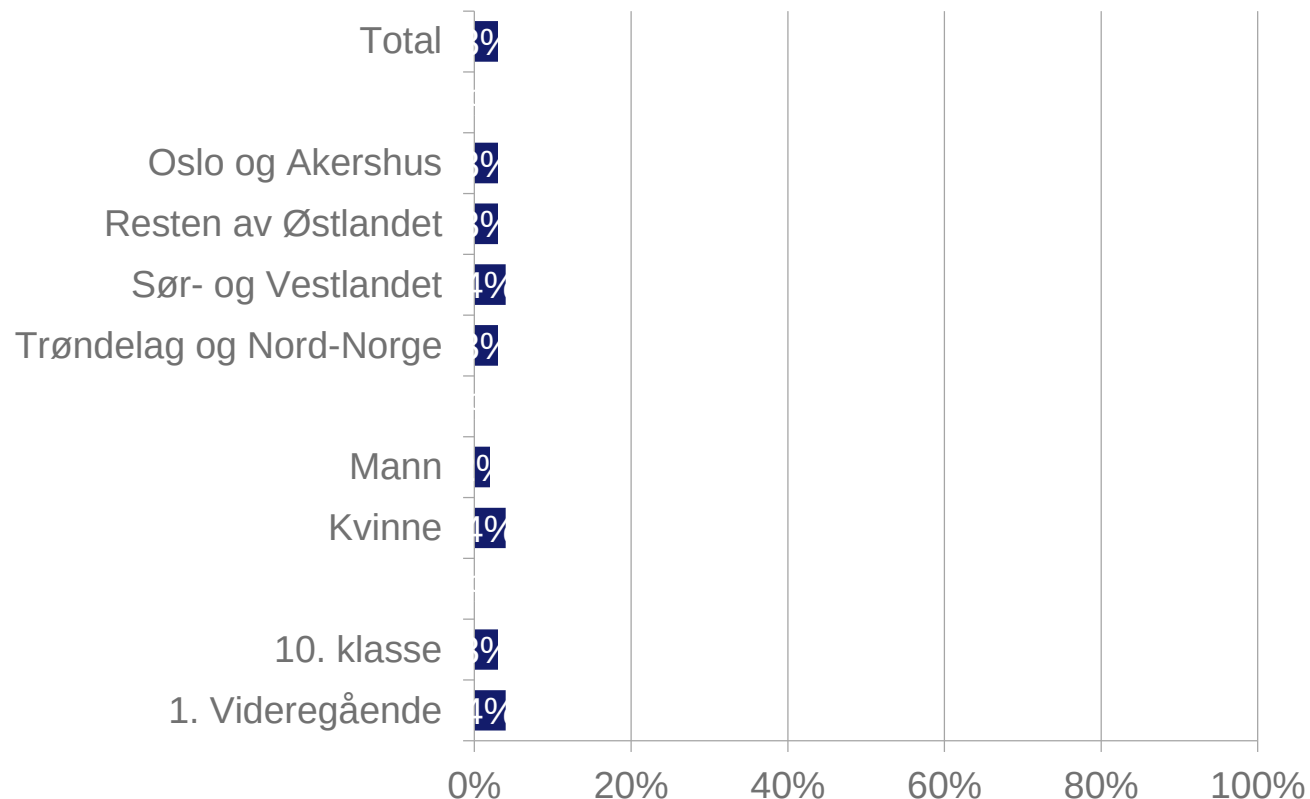
Mellom 7 og 8 av 10 ønsker at helsesøster skal gjennomføre seksualitetsundervisningen

Nær 6 av 10 viser til at eksterne også bør kunne gjennomføre seksualitetsundervisningen i skolen

Svært få viser til «andre» når det gjelder hvem som bør gjennomføre seksualitetsundervisningen i skolen

På åpent spørsmål om hvilke tema som bør inngå i skolens seksualundervisning, nevnes prevensjon, voldtekt, sykdommer, graviditet, abort, kropp, seksualitet og grenser hyppigst.

Order sex er fjernet, da de fleste knytter dette til noe annet

